

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

Факультет економіки і підприємництва

Кафедра фінансів,
банківської справи та страхування

ПОДАТКОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

інструктивно-методичні матеріали до семінарських і практичних занять для
студентів денної і заочної форм навчання
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Умань – 2021

Методичні вказівки складено на підставі освітньої програми спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» другого (магістерського) рівня

Укладачі методичних вказівок:

- к.е.н., доцент Барабаш Л.В.;
- к.е.н., доцент Власюк С.А.;
- к.е.н., доцент Бондаренко Н.В.;
- к.е.н., доцент Ролінський О.В.

Рецензенти:

- Мельник Л.Ю., д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування;
- Прокопчук О.Т., д.е.н., доцент, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування.

Податковий менеджмент: інструктивно-методичні матеріали для проведення практичних занять для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня денної і заочної форм навчання спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» / Укладачі: к.е.н., доцент Барабаш Л.В., к.е.н, доцент Власюк С.А., к.е.н., доцент Бондаренко Н.В., к.е.н., доцент Ролінський О.В. Умань: Видавець «Сочінський М.М.», 2021. 56 с.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	6
2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИВЧЕННЯ Й ОПРАЦЮВАННЯ ТЕОРЕТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ	8
2.1. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу	8
2.2. Опрацювання літературних джерел	8
2.3. Виконання самостійної роботи	8
3. ТЕМАТИКА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	9
<i>3.1. ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. РОЛЬ ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІКОЮ</i>	<i>9</i>
Тема 1. Теоретичні, правові та організаційні основи податкового менеджменту	9
Тема 2. Планування та прогнозування податків і зборів	13
Тема 3. Податковий ризик-менеджмент	16
Тема 4. Податкове рахівництво	18
Тема 5. Облік платників податків	20
Тема 6. Облік податкових надходжень, організація сплати податків	22
Тема 7. Управління податковим боргом	25
<i>3.2. ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПОДАТКОВИЙ КОНТРОЛЬ Й УПРАВЛІНСЬКІ РІШЕННЯ У СФЕРІ ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ</i>	<i>27</i>
Тема 8. Теоретичні засади податкового контролю	27
Тема 9. Планування та організація проведення перевірок	29
Тема 10. Контрольна робота податкових інспекцій у сфері справляння податків на споживання	31
Тема 11. Контроль за правильністю нарахування та своєчасністю сплати в бюджет податку на прибуток	35
Тема 12. Контроль податкових органів у сфері оподаткування доходів громадян	38
Тема 13. Контроль за правильністю справляння єдиного податку, ресурсних, майнових та інших обов'язкових платежів	42
Тема 14. Митний контроль	46
Тема 15. Податковий менеджмент на підприємствах аграрної сфери	47
4. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ	50
ДОДАТКИ	52
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	53

ПЕРЕДМОВА

Мета дисципліни «Податковий менеджмент» – формування у здобувачів: розуміння механізмів функціонування податкового менеджменту; здатності, на основі напрацьованого світового досвіду, розробки основних напрямів розвитку практики управління у сфері оподаткування; осмислення та напрацювання теоретико-методичних основ і науково-практичних підходів до реалізації податкового менеджменту на всіх рівнях фінансової системи; вміння розв’язувати складні задачі та проблемні питання у сфері державного та корпоративного податкового менеджменту.

Завдання:

- вивчення теоретичних основ і практичних механізмів реалізації податкового менеджменту з позиції їх ролі у фінансово-економічному середовищі держави та підприємства;
- сформувати вміння аналізувати практичні моменти сфери оподаткування суб’єктів господарювання відповідно до умов податкового законодавства;
- розвинути здатність аналітичного та критичного мислення застосування інструментів податкового менеджменту на практиці.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Профіль підготовки фахівця	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма	заочна форма
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	Обов’язкова	
Модулів – 1	Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 150		Семестр	
		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,4; самостійної роботи студента – 5,4.	Освітній рівень: магістр. Освітня програма: «Фінанси, банківська справа та страхування»	Лекції	
		30 год.	8 год.
		Практичні	
		28 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		92 год.	138 год.
Вид контролю			
екзамен	екзамен		

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНІЙ СХЕМІ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.

Пререквізити	Постреквізити
Фінанси	Методологія наукових досліджень
Податкова система	Аналіз і візуалізація фінансових даних
Фінанси підприємства	Фінансовий менеджмент
	Бюджетний менеджмент
	Поведінкові фінанси
	Виробнича практика

Згідно з вимогами освітньої програми, після вивчення дисципліни «Податковий менеджмент» студенти мають набути такі **компетентності**:

Загальні:

ЗК4 – вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;

Спеціальні:

СК3 – здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування;

СК10 – здатність використовувати фундаментальні знання з фінансів, банківської справи та страхування для прийняття управлінських рішень в аграрному секторі економіки.

Програмні результати навчання:

ПР03 – здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПР04 – відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР12 – обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.

ПР13 – оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.

ПР14 – використовувати фундаментальні знання з фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з управлінськими інструментами для здійснення професійної діяльності в аграрному секторі економіки

1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

У рамках вивчення дисципліни «Податковий менеджмент» передбачено засвоєння та смислове опрацювання теоретичного матеріалу під час практичних занять матеріалу. Використання такого освітньо-методичного інструменту сприяє розвитку вмінь і навичок виконання індивідуального виконання та формує поглиблене розуміння ситуативних моментів.

Практичне заняття включає: проведення попереднього контролю знань, умінь і навичок студентів з теоретичного матеріалу, що виноситься на розгляд; постановку загальної проблеми та її обговорення за участю студентів; розв'язування практичних завдань, їх перевірку, оцінювання.

ПЕРЕЛІК ТЕМ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ І ВІДВЕДЕНІ НА ЇХ ВИКОНАННЯ ГОДИНИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
Змістовий модуль 1. Роль податкового менеджменту в системі управління економікою			
1	Тема 1. Теоретичні, правові та організаційні основи податкового менеджменту	2	
2	Тема 2. Планування і прогнозування податків і зборів	2	
3	Тема 3. Податковий ризик-менеджмент	1	
4	Тема 4. Податкове рахівництво	1	
5	Тема 5. Облік платників податків	1	
6	Тема 6. Облік податкових надходжень, організація сплати податків	1	
7	Тема 7. Управління податковим боргом	2	
	Разом за змістовим модулем 1	10	
Змістовий модуль 2. Податковий контроль й управлінські рішення у сфері податкового менеджменту			
8	Тема 8. Теоретичні засади податкового контролю	1	
9	Тема 9. Планування та організація проведення перевірок	1	
10	Тема 10. Контрольна робота податкових інспекцій у сфері справляння податків на споживання	4	1
11	Тема 11. Контроль за правильністю нарахування та сплати в бюджет податку на прибуток	2	1
12	Тема 12. Контроль податкових органів у сфері оподаткування доходів громадян	2	1
13	Тема 13. Контроль за правильністю справляння єдиного податку, майнових та інших обов'язкових платежів	2	
14	Тема 14. Митний контроль	2	
15	Тема 15. Податковий менеджмент на підприємствах аграрної сфери	4	1
	Разом за змістовим модулем 2	18	4
	Всього	28	4

В освітньому процесі під час викладання дисципліни «Податковий менеджмент» використовуються наступні методи навчання: тематичні лекції; практичні заняття із

вирішення професійно-орієнтованих задач; інтерактивні заняття; мозковий штурм, «кейс-метод», індивідуальні заняття із підготовкою рефератів, розв'язанням конкретних ситуацій; консультації з викладачами; самонавчання на основі конспектів, посібників та іншої рекомендованої літератури, навчальних мультимедійних матеріалів, через електронне модульне середовище навчального процесу Moodle.

Матеріали курсу «Податковий менеджмент» розміщені на платформі Moodle <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=198>. У разі запровадження карантинних обмежень проводяться відеоконференції у форматі лекцій або семінарів. Зв'язок студентів з викладачем забезпечують різноманітні сучасні платформи, такі як: Zoom, Google Meet, Moodle.

Практичне заняття є спеціальною формою навчального процесу, за якої викладач пропонує студентам детальний розгляд окремих теоретичних положень навчальної дисципліни шляхом вирішення попередньо сформованих ситуаційних завдань.

Оцінки, отримані студентом за практичні заняття, зараховуються при виставленні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни. Виконання практичних завдань є обов'язковою умовою допуску до складання підсумкового контролю знань.

Матеріали виконаних практичних завдань подаються на перевірку викладачу в окремій папці (у роздрукованому чи електронному варіантах). На титульній сторінці вказуються анкетні дані виконавця (Додаток А).

2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИВЧЕННЯ Й ОПРАЦЮВАННЯ ТЕОРЕТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ

Для опанування матеріалу дисципліни «Податковий менеджмент» під час проведення практичних занять, тобто аудиторної роботи, значну увагу необхідно приділяти опрацюванню лекційного матеріалу. Така практика розрахована на формування практичних навичок у роботі зі спеціальною літературою, орієнтування на інтенсивну пізнавальну діяльність, критичне осмислення набутих знань і поглиблене вивчення теоретичних і практичних проблемних питань. Окремим видом опрацювання теоретичного матеріалу є самостійна робота.

2.1. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу

Опрацювання лекційного матеріалу проводиться студентами самостійно у позааудиторний час і передбачає критичне осмислення та засвоєння лекційного матеріалу, обов'язкової та рекомендованої літератури.

Опрацювання теоретичних основ курсу здійснюється студентами регулярно та підлягає контролю з боку викладача під час проведення практичних занять у формі усного опитування та виконання завдань оперативного письмового контролю.

Формою контролю за опрацюванням теоретичних основ дисципліни «Податковий менеджмент» є наявність конспекту лекційних занять і питань, винесених на самостійне опрацювання, а також продемонстрований студентом під час тестування чи письмового контролю рівень знань.

2.2. Опрацювання літературних джерел

Основою успішного та ґрунтовного вивчення дисципліни «Податковий менеджмент» є вміння працювати з підручниками, навчальними посібниками та нормативно-правовим джерелами, науковою та спеціальною літературою.

При роботі з цими джерелами студент, в першу чергу, повинен ознайомитися з їх змістом, щоб визначити, чи необхідно опрацьовувати дане джерело та чи має воно відношення до навчального курсу, і лише після цього відбирає необхідний для вивчення матеріал з цього джерела (глави, розділи і т. ін.) та розпочинає його опрацювання.

Опрацювання матеріалу передбачає виконання наступного алгоритму:

1. Залежно від характеру винесеного на розгляд питання, підібрати необхідні джерела інформації: нормативно-правові акти, підручники, посібники, наукові статті і т. п., зокрема й ті, що не вказані у переліку рекомендованих джерел.

2. Означити суть питання, що вивчається, звернувши увагу на визначення незрозумілих або незнайомих термінів та з'ясувати їх зміст у словниках, довідниках, спеціалізованій літературі тощо.

3. Проаналізувати наявний матеріал і зафіксувати його у зручному форматі конспекту.

2.3. Виконання самостійної роботи

Окремим базовим елементом створення підґрунтя для успішного виконання практичних завдань є опрацювання матеріалу, виокремленого для самостійної роботи студента, зокрема у теоретичній його частині. Опрацювання такого матеріалу слід здійснювати за послідовністю, наведеною у пп. 2.1. і 2.2.

3. ТЕМАТИКА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. РОЛЬ ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІКОЮ

Тема 1. Теоретичні, правові та організаційні основи податкового менеджменту

План заняття

1. Сутність, структура та організаційні основи податкового менеджменту
2. Елементи податкового менеджменту та їх характеристика
3. Правові основи податкового менеджменту
4. Державна податкова служба України

Теоретична частина

Завдання та мета податкового менеджменту. Об'єкт та суб'єкти податкового менеджменту. Структура податкового менеджменту. Державний і корпоративний податковий менеджмент, їх мета та функції. Елементи податкового менеджменту.

Правові основи податкового менеджменту. Принципи правового регулювання податкового менеджменту. Структура податкового законодавства.

Організаційна структура органів управління податкового менеджменту: Державна фіскальна служба України, її функції та структура. Становлення та розвиток податкового менеджменту в Україні. Особливості функціонування податкового менеджменту в Україні.

Питання для обговорення

1. Сутність, структура та організаційні основи податкового менеджменту.
2. Елементи податкового менеджменту та їх характеристика.
3. Правові основи податкового менеджменту.
4. Державна податкова служба України.
5. Державний і корпоративний податковий менеджмент, їх мета та функції.
6. Суб'єкти права законодавчої ініціативи з питань податкового менеджменту, їхні завдання та повноваження.
7. Система нормативно-правових актів з питань оподаткування та сфери її регулювання.
8. Податкове навантаження як передумова податкових правопорушень.

Практична частина

Задача 1. Визначити рівень податкового навантаження (ПН) на макрорівні за допомогою наступних даних:

Валовий внутрішній продукт (ВВП) держави у 2020 році – 4194,1 млрд грн;
 Податкові надходження (ПН_{ЗБУ}) до Зведеного бюджету України:
 прями податки (ПП) – 521,8 млрд грн.;

непрямі податки (НП) – 552,4 млрд грн.

Методика розрахунку:

1) Розраховуємо загальну суму податкових надходжень до Зведеного бюджету України:

$$\text{ПН}_{\text{ЗБУ}} = \text{ПП} + \text{НП}$$

2) Визначаємо рівень податкового навантаження на макрорівні:

$$\text{ПН} = \frac{\text{ПН}_{\text{ЗБУ}}}{\text{ВВП}} \times 100\%$$

Задача 2. Заповнити таблицю та визначити рівень податкового навантаження (ПН) на макрорівні у 2015–2021 рр.*:

Показник	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ВВП, млрд. грн							
Податкові надходження Зведеного бюджету України, млрд. грн:							
Прямі податки							
Непрямі податки							
Податкове навантаження, %							

*Рекомендовані джерела даних:

1. Доходи. Бюджет. Ціна держави. URL: <http://old.cost.ua/budget/revenue/#1> (дата звернення 15.08.2021)

2. Валовий внутрішній продукт в Україні 2021. МінФін. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp/> (дата звернення 15.08.2021)

Задача 3. Податкові виплати (ПВ) підприємства за 2020 рік становлять:

- з податку на прибуток підприємств (ПнП) – 19,4 тис грн;
- з податку на додану вартість (ПДВ) – 62,5 тис грн;
- з акцизного податку (АП) – 28,3 тис грн;
- з інших податків і платежів, що формують собівартість продукції (ІнП)– 15,7 тис грн.

Балансовий прибуток підприємства (ПП_б) за рік склав 107,9 тис грн.

Обсяг виручки від реалізації разом з ПВД (В_р) становить 739,2 тис грн.

Розрахувати рівень податкового навантаження на мікрорівні:

- на суму балансового прибутку;
- на обсяг виручки від реалізації;
- непрямих податків на суму прибутку;
- непрямих податків на обсяг виручки від реалізації.

Методика розрахунку:

1) визначаємо загальну суму податкових виплат (ПВ) підприємства:

$$\text{ПВ} = \text{ПнП} + \text{ПДВ} + \text{АП} + \text{ІнП}$$

2) розраховуємо податкове навантаження на суму балансового прибутку (ПН_{ППб}):

$$\text{ПН}_{\text{ППб}} = \frac{\text{ПВ}}{\text{ППб}} \times 100\%$$

3) обчислюємо показник податкового навантаження на обсяг виручки від реалізації (ПН_{Вр}):

$$\text{ПН}_{\text{Вр}} = \frac{\text{ПВ}}{\text{Вр}} \times 100\%.$$

4) з'ясуємо рівень податкового навантаження непрямих податків на суму прибутку ($\text{ПН}_{\text{НПП}}$):

$$\text{ПН}_{\text{НПП}} = \frac{\text{ПДВ} + \text{АП}}{\text{ПП}_6} \times 100\%.$$

5) обраховуємо рівень податкового навантаження непрямих податків на обсяг чистої виручки від реалізації ($\text{ПН}_{\text{НПВр}}$):

а) визначаємо обсяг чистої виручки від реалізації (за замовчуванням будемо вважати, що ставка ПДВ становила 20%):

$$\text{В}_{\text{рч}} = \text{В}_{\text{рз ПДВ}} - \left(\frac{\text{В}_{\text{рз ПДВ}} \times 20\%}{120\%} \right).$$

б) обраховуємо суму непрямих податків, сплачених підприємством:

$$\text{НП} = \text{ПДВ} + \text{АП}.$$

в) обчислюємо рівень податкового навантаження непрямих податків на обсяг виручки від реалізації ($\text{ПН}_{\text{НПВр}}$):

$$\text{ПН}_{\text{НПВр}} = \frac{\text{НП}}{\text{В}_{\text{рч}}} \times 100\%.$$

Задача 4. На підставі наведених у таблиці даних розрахувати рівень податкового навантаження на мікрорівні.

Показник	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Податкові виплати підприємства всього, тис грн							
в т.ч. прямі податки	79,7	81,3	87,4	66,9	71,5	73,2	69,1
непрямі податки	128,3	134,7	129,8	141,2	157,6	163,2	110,9
Балансовий прибуток, тис грн	249,9	301,8	335,6	215,7	349,7	445,8	430,7
Виручка від реалізації, тис грн	1015,7	1245,6	1315,7	1012,9	955,7	841,3	1049,7
Чиста виручка від реалізації, тис грн							
Податкове навантаження, %:							
- на суму балансового прибутку							
- на обсяг виручки від реалізації							
- непрямих податків на суму прибутку							
- непрямих податків на обсяг виручки від реалізації							
- прямих податків на обсяг виручки від реалізації							
- прямих податків на суму прибутку							

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте податковий менеджмент як процес ухвалення управлінського рішення.
2. Якою є мета податкового менеджменту на макро- та макрорівнях?
3. Наведіть структуру податкового менеджменту й охарактеризуйте її.
4. Які елементи податкового менеджменту функціонують на державному, а які на корпоративному рівні?
5. Які існують системи нормативно-правових актів з питань оподаткування?
6. Назвіть й охарактеризуйте складові структури Державної податкової служби України.
7. Які законодавчі та виконавчі органи відносяться до суб'єктів права у податковому менеджменті?
8. Що відноситься до загального податкового законодавства податкового менеджменту?

Рекомендована література

1. Барабаш Л.В., Бечко П.К., Бондаренко Н.В., Власюк С.А., Осіпова А.А. Податковий менеджмент: опорний конспект лекцій. Умань: Видавець «Сочінський», 2019. 164с.
2. Барабаш Л.В., Копитіна І.В. Сутність і характеристика податкового навантаження в Україні. *Університетські наукові записки*. 2015. № 4 (56). С. 64–73.
3. Валовий внутрішній продукт в Україні 2021. МінФін. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp/> (дата звернення 15.08.2021)
4. Державна казначейська служба України. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua>.
5. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
6. Доходи. Бюджет. Ціна держави. URL: <http://old.cost.ua/budget/revenue/#1> (дата звернення 15.08.2021)
7. Міністерство фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk>
8. Організація економічного співробітництва та розвитку. Податки. Податкове адміністрування. URL: <https://www.oecd.org/tax/administration/>.
9. Офіційний сайт Європейського Союзу. URL: https://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation-1/tax-co-operation-and-control/general-overview/tax-administration-and-tax-compliance_en
10. Непочатенко О.О., Бечко П. К., Мальований М.І., Лиса Н.В., Барабаш Л.В., Бондаренко Н.В., Власюк С.А. Податковий менеджмент: навч. посіб. Підручник. Видання 2-е, перероб. і допов. Умань: ВПЦ «Візаві», 2019. 370 с.
11. Податковий кодекс України: закон України від 02.12.2010 № 2755 у редакції від 01.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>. (дата звернення 15.08.2021)
12. Податкове навантаження: доступно про його призначення, наслідки недотримання та способи захисту. Фактор. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2012/october/issue-81/article-61695.html> (дата звернення 15.08.2021)

Тема 2. Планування та прогнозування податків і зборів

План заняття

1. Сутність податкового планування та прогнозування.
2. Фактори впливу на якість податкового планування і прогнозування.
3. Прогнозування податків і зборів

Теоретична частина

Планування податкових платежів. Прогнозування податкових платежів. Рівні планування і прогнозування податкових платежів. Державне планування, його мета та завдання. Планування податкових платежів місцевими органами самоврядування. Податкове планування підприємства. Етапи податкового планування і прогнозування. Фактори впливу на якість податкового планування і прогнозування. Методи податкового планування і прогнозування. Прогнозування окремих податків і зборів.

Питання для обговорення

1. Сутність податкового планування та прогнозування.
2. Фактори впливу на якість податкового планування і прогнозування.
3. Методи податкового планування та прогнозування.
4. Прогнозування податків і зборів.

Практична частина

Задача 1. Розрахувати очікувану суму надходжень податку на прибуток до Державного бюджету України по Черкаській, Кіровоградській, Вінницькій і Одеській областях на наступний рік, виходячи з наступних даних:

Показник	Черкаська	Кіровоградська*	Вінницька**	Одеська***
<i>Прибуток до оподаткування, млн грн:</i>	11686,6			
у сільському господарстві	5941,7			
у промисловості	3069,4			
у будівництві	153,6			
у торгівлі	1068,4			
у транспортній сфері та сфері зв'язку	190,9			
у сфері охорони здоров'я	716,1			
у сфері освіти	0,9			
в інших сферах разом	545,6			
<i>Пільги (від бази оподаткування):</i>				
у сільському господарстві	30% є платниками ЄП	44% є платниками ЄП	28% є платниками ЄП	14% є платниками ЄП
у промисловості	15,5 млн грн	13,2%	3,8 млн грн	11%
у будівництві	7,5% мають знижку на сплату 50%	1,5% мають знижку на сплату 25%	3,3% мають знижку на сплату 30%	4,7% мають знижку на сплату 17%
у торгівлі	4,3 % операцій не оподатковуються	7,9 % операцій не оподатковуються	12% операцій не оподатковуються	8,4% операцій не

	оподатковуються податком на прибуток	податком на прибуток	податком на прибуток	оподатковуються податком на прибуток
у транспортній сфері та сфері зв'язку	12,2 млн грн	10,5%	3,2 млн грн	14,8%
у сфері охорони здоров'я	7 %	Для 3% ставка податку знижена на 50%	Для 1,2 % ставка податку знижена на 30%	Для 2% ставка податку знижена на 70%
у сфері освіти	5%	20%	14,3 млн грн	9,8 млн грн
в інших сферах разом	4,9 млн грн	1,5% звільнені від сплати податку	5% оподатковується за ставкою 0%	15,7%
<i>Індекс-дефлятор, %</i>	<i>102,7</i>	<i>102,7</i>	<i>102,7</i>	<i>102,7</i>
<i>Реструктуризована недоїмка, млн. грн</i>	<i>12,4</i>	<i>25,9</i>	<i>24,9</i>	<i>7,8</i>
<i>Очікувана недоїмка, млн. грн</i>	<i>8,9</i>	<i>9,3</i>	<i>15,3</i>	<i>3,3</i>
Очікувана сума податку				

* Фінансові результати до оподаткування підприємств за видами економічної діяльності з розподілом на великі, середні, малі та мікропідприємства за 2020 рік. Головне управління статистики у Вінницькій області. URL: <https://www.vn.ukrstat.gov.ua/index.php/statistical-information/6926-2020-02-03-10-41-48.html>

** Фінансові результати до оподаткування підприємств за видами економічної діяльності з розподілом на великі, середні, малі та мікропідприємства за 2020 рік. Головне управління статистики у Вінницькій області. URL: https://www.kr.ukrstat.gov.ua/index.php?r=stat/2021/06/finans/stat_inf_rik_finansy2

*** Фінансові результати до оподаткування підприємств за видами економічної діяльності у 2019 році (остаточні дані). Головне управління статистики у Вінницькій області. URL: http://od.ukrstat.gov.ua/stat_info/finance/finance12.htm

Методика розрахунку:

Надходження податкових платежів до бюджету можна визначити за формулою:

$$ПН = (ПБ \times СП - П) \times d_{inf} + З_p - З_{оч}, \text{ де} \quad (1)$$

ПН – очікувана сума надходжень податку в поточному році;

ПБ – база оподаткування поточного року;

СП – ставка податку;

П – сума пільг з податку, що набувають чинності у плановому фінансовому році;

d_{inf} – індекс-дефлятор, що враховує інфляційний дохід;

Z_p – сума реструктуризованої недоїмки відповідно до чинного законодавства, термін погашення якої припадає на поточний рік;

$Z_{оч}$ – очікувана сума недоїмки податку на кінець поточного року.

Питання для самоконтролю

1. Які є рівні планування податкових платежів?
2. Як здійснюється типовий процес податкового планування та прогнозування?
3. Які етапи державного податкового планування?
4. На підставі яких показників здійснюється планування податкових платежів в органах місцевого самоврядування?
5. Які фактори впливають на податкове планування та прогнозування?
6. Охарактеризуйте метод «прогнозування тенденцій».
7. Назвіть та охарактеризуйте статистичні методи податкового планування.
8. Які є методи експертних оцінок?
9. Які показники впливають на податкове прогнозування?

Рекомендована література

1. Барабаш Л.В., Бечко П.К., Бондаренко Н.В., Власюк С.А., Осіпова А.А. Податковий менеджмент: опорний конспект лекцій. Умань: Видавець «Сочінський», 2019. 164с.
2. Бечко П.К., Барабаш Л.В., Лиса Н.В. Податкові пільги як інструмент реалізації концепції справедливості в оподаткуванні. *Modern Economics*. 2019. № 13(2019). С. 18–24.
3. Вісник Державної податкової служби України. Офіційно про податки. URL: <http://www.visnuk.com.ua/uk/news/100016399-styagnennya-podatkovogo-borguvidpovidi-na-zapitannya-platnikiv-podatktiv>
4. Внутрішньоєвропейська організація податкових адміністрацій. URL: <https://www.iota-tax.org/>
5. Державна податкова служба України. URL: <https://tax.gov.ua/>
6. Коваль О. О. Поняття та система адміністрування податків та зборів в Україні. *Наше право*. 2015. № 1. С. 159.
7. Купчак М. Я., Саміло А. В. Податковий менеджмент. Навчальний посібник. Львів, 2020. 185 с. URL: <http://surl.li/actpq>
8. Національна бібліотека 15лн. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
9. Непочатенко О.О., Бечко П. К., Мальований М.І., Лиса Н.В., Барабаш Л.В., Бондаренко Н.В., Власюк С.А. Податковий менеджмент: навч. посіб. Підручник. Видання 2-е, перероб. І допов. Умань: ВПЦ «Візаві», 2019. 370 с.
10. Непочатенко О.О., Бечко П.К., Барабаш Л.В. Роль корпоративного податкового планування у діяльності суб'єктів господарювання. Збірник наукових праць уманського національного університету садівництва / Редкол.: О.О. Непочатенко (відп. 15лн..) та 15лн.. Умань: Видавець «Сочінський М.М.», 2019. Вип. 94. Ч. 2: Економічні науки. 204с. С. 95–108. URL: <https://journal.udau.edu.ua/assets/files/94/Ekon/8.pdf>
11. Непочатенко О.О., Бечко П.К., Бечко В.П., Пташник С.А. Агресивне податкове планування. Збірник наукових праць уманського національного університету садівництва / Редкол.: О.О. Непочатенко (відп. 15лн..) та 15лн. Умань: Видавець «Сочінський М.М.», 2021. Вип. 98. Ч. 2: Економічні науки. 204с. С. 57–68. URL: <https://journal.udau.edu.ua/assets/files/98/98.2/6.pdf>.
12. Оксенюк О. І. Аналіз системи пільг з ПДВ та втрат бюджету. Вісник Житомирського державного технологічного університету. Сер. : Економічні науки. 2014. № 1. С. 157-162. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vzhdtu_econ_2014_1_22.pdf
13. Організація економічного співробітництва та розвитку. Податки. Податкове адміністрування. URL: <https://www.oecd.org/tax/administration/>.
14. Офіційний сайт Європейського Союзу. URL: https://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation-1/tax-co-operation-and-control/general-overview/tax-administration-and-tax-compliance_en
15. Серебрянський Д. М. Ефективність пільг з ПДВ і податку на прибуток підприємств в Україні. Вісник Університету банківської справи Національного банку України. 2014. № 1. С. 42–47. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/VubsNbU_2014_1_9.pdf
16. *Journal of Tax Administration*. URL: <http://jota.website/index.php/JoTA/index>

Тема 3. Податковий ризик-менеджмент

План заняття

1. Сутність та умови формування податкових ризиків.
2. Система податкового ризик-менеджменту

Теоретична частина

Поняття податкових ризиків. Види податкових ризиків. Податкові ризики держави. Податкові ризики платника. Система податкового ризик-менеджменту. Методи визначення та мінімізації податкових ризиків. Операційний ризик-менеджмент. Фактори впливу на систему ризик-менеджменту. Моніторинг заходів попередження та протидії податковим ризикам.

Питання для обговорення

1. Сутність та умови формування податкових ризиків.
2. Система податкового ризик-менеджменту
3. Операційний податковий ризик-менеджмент підприємства.
4. Фактори впливу на систему ризик-менеджменту.
5. Моніторинг заходів попередження та протидії податковим ризикам.
6. Податковий комплаєнс.

Практична частина

Задача 1. 01 вересня було прийнято зміни до податкового законодавства, а 01 жовтня цього ж року їх було імплементовано. Які податкові ризики виникають у даному випадку і з чим вони зумовлені? Обґрунтуйте.

Задача 2. Підприємство приховало частину фінансових операцій і подало звітність із заниженими показниками податкового зобов'язання. Які податкові ризики виникають у даному випадку для підприємства, а які, за умови масовості подібного явища, – для держави? Обґрунтуйте.

Задача 3*. Складіть карту та матрицю податкового ризику для підприємства, що займається сільськогосподарським виробництвом і є платником єдиного податку 4 групи.

*What is compliance, або Як оцінювати податковий ризик? Вісник. Офіційно про податки. 2019. № 27–28 (1028). URL: <http://www.visnuk.com.ua/ru/publication/100013546-what-is-compliance-abo-yak-otsinyuvati-podatkoviy-rizik%202>

Питання для самоконтролю

1. На які групи поділяються кількісні податкові ризики?
2. Якими бувають податкові ризики за функціональними характеристиками?
3. Назвіть і охарактеризуйте елементи системи податкового ризик-менеджменту.

4. Як здійснюється податковий комплаєнс?
5. Охарактеризуйте операційний податковий ризик.
6. Які зовнішні фактори впливають на систему податкового ризик-менеджменту?
7. Охарактеризуйте структуру класичної матриці податкових ризиків.

Рекомендована література

1. Барабаш Л.В. Девіантні дії платників податків крізь призму поведінкових фінансів. Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва / Редкол.: О.О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань: УНУС, 2020. Вип. 97. Ч. 2: Економічні науки. С. 98–108. URL: <https://journal.udau.edu.ua/assets/files/97/9.pdf>
2. Барабаш Л.В., Ремех Т.В. Світовий досвід мінімізації податкових ризиків. Соціально-економічні засади розвитку економіки України : кол. моногр. : в 2 ч. Ч. 2 / під ред. д.е.н., професора О.О. Непочатенко. Умань: Видавець «Сочінський М.М.», 2016. С. 65–74.
3. Барабаш Л.В., Стеценко Н.В. Зарубіжний досвід організації системи податкового ризик-менеджменту. Соціально-економічні аспекти розвитку національної економіки в умовах перманентних кризових явищ / Під ред. д.е.н., професора О.О. Непочатенко. Умань: Видавничо-поліграфічний центр «Візаві» (Видавець «Сочінський»), 2015. С. 290–293.
4. Вісник Державної податкової служби України. Офіційно про податки. URL: <http://www.visnuk.com.ua/uk/news/100016399-styagnennya-podatkovogo-borguvidpovidi-na-zapitannya-platnikiv-podatkiv>
5. Внутрішньоєвропейська організація податкових адміністрацій. URL: <https://www.iota-tax.org/>
6. Державна податкова служба України. URL: <https://tax.gov.ua/>
7. Коваль О. О. Поняття та система адміністрування податків та зборів в Україні. Наше право. 2015. № 1. С. 159.
8. Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
9. Непочатенко О.О., Бечко П. К., Мальований М.І., Лиса Н.В., Барабаш Л.В., Бондаренко Н.В., Власюк С.А. Податковий менеджмент: навч. посіб. Підручник. Видання 2-е, перероб. і допов. Умань: ВПЦ «Візаві», 2019. 370 с.
10. Організація економічного співробітництва та розвитку. Податки. Податкове адміністрування. URL: <https://www.oecd.org/tax/administration/>.
11. Офіційний сайт Європейського Союзу. URL: https://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation-1/tax-co-operation-and-control/general-
12. Податковий кодекс України: закон України від 02.12.2010 № 2755 у редакції від 01.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
13. Journal of Tax Administration. URL: <http://jota.website/index.php/JoTA/index>
14. What is compliance, або Як оцінювати податковий ризик? Вісник. Офіційно про податки. 2019. № 27–28 (1028). URL: <http://www.visnuk.com.ua/ru/publication/100013546-what-is-compliance-abo-yak-otsinyuvati-podatkoviy-rizik%202>

Тема 4. Податкове рахівництво

План заняття

1. Сутність податкового рахівництва
2. Організація податкового обліку на підприємстві
3. Особливості рахівництва податків і зборів.

Теоретична частина

Предмет, метод і організація податкового рахівництва. Особливості організування податкового обліку на підприємстві. Податковий облік непрямих податків. Податковий облік прямих податків. Методика організації податкового аудиту.

Питання для обговорення

1. Сутність податкового рахівництва
2. Організація податкового обліку на підприємстві
3. Особливості рахівництва податків і зборів.
4. Методика організації податкового аудиту.

Практична частина

Задача 1. Уманською ОДПІ проведено перевірку ТОВ «Сіріус» щодо своєчасності та правильності справляння податку на доходи фізичних осіб:

№ з/п	Зміст операції	Варіант				
		1	2	3	4	5
1.	Сума нарахованого податку на доходи фізичних осіб за травень, тис грн	24,2	12,3	25,4	13,6	21,7
2.	Сума перерахованого податку на доходи фізичних осіб за травень, тис грн	21,3	12,1	24,9	12,9	20,6
3.	Облікова ставка НБУ, %	16,3	16,1	16,2	16,5	16,4

Визначити штрафні санкції і їх суми.

Задача 2. Визначити, які податки і в якому розмірі має сплатити суб'єкт підприємницької діяльності, що відноситься до I групи платників єдиного податку.

Вихідні дані: річний обсяг доходу суб'єкта підприємницької діяльності Щиголь М.С становить 915000 грн. При цьому дохід від підприємницької діяльності з роздрібного продажу товарів склав 790000 грн, а інші доходи (від надання в оренду нерухомого майна) – 125000 грн.

Задача 3. ТОВ «HarryLife» реалізувало вино кріплене натуральне:

№ з/п	Зміст операції	Варіант				
		1	2	3	4	5
1	Кількість пляшок, шт.	1540	1430	1260	1380	1190
2	Ємкість, л	0,7	1,0	2,5	3,0	0,75
3	Сума сплаченого акцизного податку, грн	7710,3	10215,8	22550,5	29612,4	6360,3
4	Облікова ставка НБУ, %	15,3	15,2	15,5	15,0	15,1

Ставка акцизного податку за даним видом товару становить 7,16 грн/л.

Перевірити правильність нарахування суми акцизного податку та за необхідності застосувати штрафні санкції.

Питання для самоконтролю

1. Які мета та завдання податкового рахівництва?
2. Які є елементи податкового обліку?
3. Назвіть джерела інформаційного забезпечення податкового обліку.
4. Охарактеризуйте ієрархічну структуру податкового обліку.
5. Яка методика розрахунку сум акцизного податку по тютюнових výroбах й алкогольних напоях?
6. Розшифруйте формулу розрахунку податку на дохід за договорами страхування.
7. Напишіть формули розрахунку екологічного податку.
8. Як розрахувати суму податкового зобов'язання з податку на майно, відмінне від земельної ділянки? яка методика розрахунку суми єдиного податку платниками 4 групи?

Рекомендована література

1. Барабаш Л.В., Бечко П.К., Бондаренко Н.В., Власюк С.А., Осіпова А.А. Податковий менеджмент: опорний конспект лекцій. Умань: Видавець «Сочінський», 2019. 164с.
2. Барабаш Л.В., Бечко П.К., Бондаренко Н.В., Власюк С.А., Осіпова А.А. Податки і податкова політика: опорний конспект лекцій. Умань: Видавець «Сочінський», 2019. 161с.
3. Податковий кодекс України: закон України від 02.12.2010 № 2755 у редакції від 01.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.

Тема 5. Облік платників податків

План заняття

1. Необхідність та сутність обліку платників податків.
2. Облік суб'єктів підприємницької діяльності в органах державної реєстрації.
3. Облік юридичних осіб – платників податків.
4. Облік фізичних осіб – платників податків.
5. Порядок внесення змін до облікових документів та зняття з обліку платників податків.

Теоретична частина

Необхідність та сутність обліку платників податків. Завдання обліку платників. Функції податкових органів щодо обліку платників. Облікова справа платника податків. Єдиний банк даних про платників податків, Державний реєстр фізичних осіб – платників податків. Єдиний реєстр підприємств та організацій України. Облік юридичних осіб – платників податків. Порядок взяття на облік юридичних осіб. Облік платників податку на додану вартість. Особливості обліку платників податків – суб'єктів малого підприємництва. Облік платників податків – фізичних осіб.

Питання для обговорення

1. Необхідність та сутність обліку платників податків.
2. Облік суб'єктів підприємницької діяльності в органах державної реєстрації.
3. Облік юридичних осіб – платників податків.
4. Облік фізичних осіб – платників податків.
5. Порядок внесення змін до облікових документів та зняття з обліку платників податків.
6. Облік платників ПДВ й акцизного податку в органах Державної податкової служби.
7. Особливості обліку платників податку на прибуток.
8. Умови й особливості обліку платників 1–3 груп єдиного податку та сільськогосподарських виробників – платників 4 групи єдиного податку.

Практична частина

Задача 1. До регіонального органу ДПСУ звернулася фізична особа, яка планує провадити діяльність у сфері сільськогосподарського виробництва, має у наявності земельні угіддя площею 2,5 га та здійснювати діяльність з вирощування декоративних рослин і квітів.

Опишіть алгоритм реєстрації особи платником податків і перелічіть податки, які такий платник у подальшому сплачуватиме.

Задача 2. Фізична особа планує здійснювати незалежну професійну діяльність у сфері медицини. Яка процедура її реєстрації як платника податків і які податки в подальшому вона сплачуватиме?

Задача 3. Підприємство провадить діяльність із виробництва комбікормів і є платником єдиного податку 3-ї групи. У серпні 2021 року обсяг річного доходу склав 7 002 100 грн.

Охарактеризуйте дії платника на найближчу перспективу.

Задача 4. Юридична особа займається сільськогосподарським виробництвом (фермерське господарство), має у власності 15 га земельних угідь і не використовує найману працю. Частка сільськогосподарської продукції у виручці від реалізації становить 88%.

Платником якого (яких) податків може бути дана юридична особа?

Питання для самоконтролю

1. Яка структура облікової справи платника податків?
2. Які дані містить автоматизований банк даних?
3. На основі чого створюється реєстр суб'єктів підприємницької діяльності?
4. Що є підставою для взяття платника на облік?
5. Які документи подають юридичні особи під час самостійної реєстрації платником податків?
6. За якою формою ведеться облік ФОП в органах ДПСУ?
7. На підставі чого органи ДПСУ вносять зміни до районного рівня Єдиного банку даних про платників податків – юридичних осіб і Реєстру фізичних осіб?
8. Які особливості реєстрації платником податку на додану вартість?
9. Охарактеризуйте умови й особливості реєстрації платником єдиного податку для кожної з груп.

Рекомендована література

1. Барабаш Л.В., Бечко П.К., Бондаренко Н.В., Власюк С.А., Осіпова А.А. Податковий менеджмент: опорний конспект лекцій. Умань: Видавець «Сочінський», 2019. 164с.
2. Вісник Державної податкової служби України. Офіційно про податки. URL: <http://www.visnuk.com.ua/uk/>
3. Внутрішньоевропейська організація податкових адміністрацій. URL: <https://www.iota-tax.org/>
4. Державна податкова служба України. URL: <https://tax.gov.ua/>
5. Непочатенко О.О., Бечко П. К., Мальований М.І., Лиса Н.В., Барабаш Л.В., Бондаренко Н.В., Власюк С.А. Податковий менеджмент: навч. посіб. Підручник. Видання 2-е, перероб. і допов. Умань: ВПЦ «Візаві», 2019. 370 с.
6. Податковий кодекс України: закон України 21лн 02.12.2010 № 2755 у редакції від 01.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
7. ФОП на 3-й групі єдиного податку. OSTAPP journal. URL: <https://journal.ostapp.com.ua/uk/articles/post/predprinimatel-na-3-j-gruppe-edinogo-naloga>
8. Що необхідно знати єдинникам 4 групи? СОТА: звітність і документообіг. URL: <https://sota-buh.com.ua/news/shcho-neobkhidno-znaty-yedynnykam-4-hrupy>
9. Journal of Tax Administration. URL: <http://jota.website/index.php/JoTA/index>

Тема 6. Облік податкових надходжень, організація сплати податків

План заняття

1. Облік платежів у фіскальних органах.
2. Порядок ведення особових рахунків платників податків.
3. Звітність фіскальних органів щодо надходження платежів до бюджетів.

Теоретична частина

Інтегровані картки платників податків (ІКП). Постійні та змінні реквізити ІКП. Облік податкових зобов'язань. Порядок закриття особових рахунків. Способи сплати податків і зборів.

Питання для обговорення

1. Облік платежів у фіскальних органах.
2. Порядок ведення особових рахунків платників податків.
3. Звітність фіскальних органів щодо надходження платежів до бюджетів.
4. Зняття з обліку платника податків за неосновним місцем обліку.
5. Переведення платника на обслуговування між органами ДПСУ.
6. Способи забезпечення сплати податків і зборів.

Практична частина

Задача 1. На підставі наведених даних розрахувати суму податку на доходи фізичних осіб, що сплатить ТОВ «АгроПрайд» у 2021 – 2024 роках і розподілити між бюджетами різних рівнів:

Показник	2021	2022	2023	2024
Середньомісячна чисельність працівників, осіб	158	165	178	221
Середньомісячна зарплата, грн	11800	15300	17160	19100
Мінімальна зарплата у 2021 р., грн	6000	6500	7176	7665
<i>Податкова соціальна пільга, % від працюючих:</i>				
- загальна	11	12	10,5	14,3
- 150%	3,8	3,6	3,4	3,2
Соціальні утримання з фонду оплати праці, тис. грн				
Індекс-дефлятор, %	101,3	106,2	105,3	105,0
Сума реструктуризованої недоїмки, грн	1305,9	1103,2	958,7	884,3
Сума недоїмки, грн	1300,4	1130,8	754,2	49,5
Очікувана сума ПДФО				
Місцевий бюджет				
Бюджет області				
Державний бюджет України				

Методика розрахунку

Розрахунок суми податкових надходжень податку на доходи фізичних осіб до бюджету здійснюється за формулою (1) з урахуванням особливості розрахунку податкової бази з податку на доходи фізичних осіб:

$$ПБ_{ПДФО} = Д - (СП + СУ), \text{ де}$$

Д – сума доходів фізичних осіб;

СП – сума податкових соціальних пільг, наданих платникам податку на доходи фізичних осіб;

СУ – сума соціальних утримань (єдиний соціальний внесок, військовий збір) з доходів платників податку на доходи фізичних осіб.

Задача 2. Розрахувати очікувану суму ПДВ, що закумуляується до Державного бюджету України у 2021–2024 рр. на основі наведених даних:

Показник	Базовий період (2020)	2021	2022	2023	2024
Обсяг реалізованих товарів (робіт, послуг), млн. грн	731433,8				
Придбано товарів (робіт, послуг) з правом податкового кредиту, млн. грн	585147,2				
Бюджетне відшкодування, млн. грн	53108,6				
Прогнозне зростання бази оподаткування, %		17,5	12,8	18,4	22,1
Індекс-дефлятор, %		101,3	106,2	105,3	105,0
Реструктуризована недоїмка, млн. грн	6324,3	6012,7	5724,3	5489,6	5115,3
Очікувана недоїмка, млн. грн	7589,2	7175,4	6965,8	6563,2	6016,1
Прогнозна сума надходжень ПДВ, млн. грн					

Методика розрахунку

Розрахунок суми податкових надходжень податку на додану вартість до бюджету здійснюється за формулою (1) з урахуванням особливості розрахунку податкової бази:

$$ПБ_{ПДВ} = ПЗ - ПК, \text{ де}$$

ПБ_{ПДВ} – податкова база з податку на додану вартість;

ПЗ – податкове зобов’язання звітного періоду з ПДВ;

ПК – податковий кредит звітного періоду з ПДВ.

Питання для самоконтролю

1. Яке призначення інтегрованої картки платника?
2. Як в ІКП відображаються суми нарахованих і сплачених податків?
3. Які реквізити ІКП є постійними, а які змінними?
4. Які особливості відкриття ІКП з ПДВ та єдиного податку?
5. Який порядок закриття ІКП?
6. А підставі яких документів органи ДПСУ взаємодіють з органами Державної казначейської служби?
7. Які є види податкових консультацій?
8. Що є підставою для надання податкового роз’яснення?

9. У яких випадках застосовується адміністративний арешт майна платника податків?

10. За яких умов діє податкова застава?

Рекомендована література

1. Барабаш Л.В., Бечко П.К., Бондаренко Н.В., Власюк С.А., Осіпова А.А. Податковий менеджмент: опорний конспект лекцій. Умань: Видавець «Сочінський», 2019. 164с.
2. Бюджетний кодекс України: закон України № 2456 у редакції від 01.01.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>.
3. Зайцев О. В. Податковий менеджмент : підручник. Суми : Сумський державний університет, 2017. 412 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/55671/1/Zaitsev_podatkovi.pdf;jsessionid=CB3B5A9AA61666A260F49465DA412F7E
4. Купчак М. Я., Саміло А. В. Податковий менеджмент. Навчальний посібник. Львів, 2020. 185 с. URL: <http://surl.li/actpq>
5. Непочатенко О.О., Бечко П. К., Мальований М.І., Лиса Н.В., Барабаш Л.В., Бондаренко Н.В., Власюк С.А. Податковий менеджмент: навч. посіб. Підручник. Видання 2-е, перероб. і допов. Умань: ВПЦ «Візаві», 2019. 370 с.
6. Податки і збори: сучасні тенденції та перспективи / Вдовиченко А. М., Козоріз Л. О., Паскалова А. Г., Пірникоза П. В., Серебрянський Д. М., Сибірянська Ю. В., Стадник М. В.; [за заг. ред. В. М. Мазярчука]. – Київ: «ФОП Лопатіна О.О.», 2019. 392 с. URL: https://feao.org.ua/wp-content/uploads/2019/05/wfd_podatky_final.pdf
7. Податковий кодекс України: закон України від 02.12.2010 № 2755 у редакції від 01.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.

Тема 7. Управління податковим боргом

План заняття

1. Поняття податкового боргу, його види та статуси
2. Податкова застава.
3. Адміністративний арешт активів.
4. Податкова вимога.
5. Податкове повідомлення-рішення.
6. Види відповідальності за порушення податкового законодавства.
7. Поняття та порядок застосування штрафних санкцій.

Теоретична частина

Поняття податкового боргу, типи та статус податкового боргу. Податкова застава. Податкова вимога. Податкове повідомлення-рішення. Порядок розстрочення та відстрочення податкового боргу платника податків. Механізм списання безнадійного податкового боргу, строки давності у податковому законодавстві та порядок їх застосування. Види відповідальності за порушення податкового законодавства. Штрафні санкції за порушення умов податкового законодавства. Фінансові санкції. Порядок нарахування пені. Штрафні санкції. Адміністративна відповідальність за порушення податкового законодавства. Карна відповідальність.

Питання для обговорення

1. Поняття податкового боргу, його види та статуси.
2. Податкова застава.
3. Адміністративний арешт активів.
4. Податкова вимога.
5. Податкове повідомлення-рішення.
6. Види відповідальності за порушення податкового законодавства.
7. Поняття та порядок застосування штрафних санкцій.
8. Порядок розстрочення та відстрочення податкового боргу платника податків.
9. Механізм списання безнадійного податкового боргу, строки давності у податковому законодавстві та порядок їх застосування.
10. Зміст та підстави до застосування штрафних санкцій.

Практична частина

Задача 1. Підприємство «Агросфера» прострочило терміни сплати податкового зобов'язання з податку на додану вартість у розмірі 25000 грн на 5 днів. Дане порушення виникає вдруге за останній квартал.

Які штрафні санкції будуть застосовані до підприємства і в яких розмірах?

Задача 2. Підприємство має визнаний податковий борг у розмірі 45000 грн., податкова вимога платнику вручена. Визначити статус податкового боргу та подальші дії платника й контролюючого органу.

Задача 3. Сільськогосподарське підприємство, платник єдиного податку 4 групи, прострочило сплату податкового зобов'язання у сумі 17640 грн на 12 днів. Дайте визначення такого боргу, нарахуйте штрафні санкції, опишіть процедури, що застосовує контролюючий орган у такому випадку, та визначте вид відповідальності за порушення податкового законодавства.

Задача 4. Внаслідок податкової перевірки, в результаті виявлення фактів приховування доходів як ухилення від оподаткування, платнику податку було донараховано податкове зобов'язання з податку на прибуток у сумі 3100 грн. Розрахуйте штрафні санкції, вкажіть вид відповідальності за порушення податкового законодавства й охарактеризуйте подальші дії контролюючого органу.

Питання для самоконтролю

1. Які є види та статуси податкового боргу?
2. У яких випадках виникає право податкової застави?
3. За яких обставин відбувається арешт активів платника податків?
4. Назвіть терміни надсилання податкової вимоги платнику податку.
5. Яка процедура надсилання податкового повідомлення-рішення?
6. У яких випадках настає фінансова відповідальність платника податків?
7. Які є види юридичної відповідальності? Охарактеризуйте їх.
8. У яких випадках застосовуються штрафні санкції з податку на додану вартість?
9. Коли і в яких розмірах застосовується пеня?

Рекомендована література

1. Барабаш Л.В., Бечко П.К., Бондаренко Н.В., Власюк С.А., Осіпова А.А. Податковий менеджмент: опорний конспект лекцій. Умань: Видавець «Сочінський», 2019. 164с.
2. Барабаш Л.В., Булах В.В. Причини та наслідки ухилення від сплати податків у сфері непрямого оподаткування. *Розвиток підприємництва в Україні: теорія, методологія та практика* / Під ред. д.е.н., професора О.О. Непочатенко. Умань: Видавець «Сочінський М.М.», 2017. С. 98–105.
3. Барабаш Л., Турчак В. Податковий борг: причини виникнення та напрями уникнення. *Соціально-економічні аспекти розвитку підприємництва в Україні* / Під ред. д.е.н., професора О.О. Непочатенко. Умань: Видавець «Сочінський М.М.», 2018. С. 47–52.
4. Вісник Державної податкової служби України. Офіційно про податки. URL: <http://www.visnuk.com.ua/uk/news/100016399-styagnennya-podatkovogo-borguvidpovidi-na-zapitannya-platnikiv-podatki>
5. Державна податкова служба України. URL: <https://tax.gov.ua/>
6. Непочатенко О.О., Бечко П. К., Мальований М.І., Лиса Н.В., Барабаш Л.В., Бондаренко Н.В., Власюк С.А. Податковий менеджмент: навч. посіб. Підручник. Видання 2-е, перероб. і допов. Умань: ВПЦ «Візаві», 2019. 370 с.
7. Податковий кодекс України: закон України від 02.12.2010 № 2755 у редакції від 01.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
8. Journal of Tax Administration. URL: <http://jota.website/index.php/JoTA/index>

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПОДАТКОВИЙ КОНТРОЛЬ Й УПРАВЛІНСЬКІ РІШЕННЯ У СФЕРІ ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Тема 8. Теоретичні засади податкового контролю

План заняття

1. Поняття податкового контролю, його завдання
2. Етапи, способи та методи податкового контролю
3. Повноваження державних органів влади щодо здійснення податкового контролю

Теоретична частина

Поняття податкового контролю, його завдання. Об'єкти та суб'єкти податкового контролю. Етапи, способи та методи податкового контролю. Повноваження органів державної влади щодо здійснення податкового контролю.

Питання для обговорення

1. Поняття податкового контролю, його завдання
2. Етапи, способи та методи податкового контролю
3. Причини проведення податкового контролю та його особливості.
4. Принципи податкового контролю.
5. Повноваження державних органів влади щодо здійснення податкового контролю

Практична частина

Задача 1. У ТОВ «Агрофлора» здійснюється перевірка правильності ведення операційної діяльності та наявності матеріальних активів підприємства. Які методи податкового контролю будуть застосовані у даному випадку?

Задача 2. Назвіть, які способи здійснення податкового контролю застосовуються при перевірці правильності обрахунку платником сум податкового зобов'язання з податку на додану вартість?

Задача 3. Напишіть алгоритм проведення на сільськогосподарському підприємстві податкового контролю правильності обрахунку та сплати податків за спрощеною системою оподаткування.

Питання для самоконтролю

1. Які завдання податкового контролю?
2. Назвіть об'єкта, суб'єкта та предмет податкового контролю.
3. Які функції податкового контролю?

4. Перелічіть і охарактеризуйте загально правові принципи податкового контролю.
5. Назвіть і дайте характеристику загально управлінським принципам податкового контролю.
6. Охарактеризуйте спеціальні принципи податкового контролю.
7. Які дії характерні для 4 етапу податкового контролю?
8. Які є напрями податкового контролю?
9. Назвіть і охарактеризуйте способи здійснення податкового контролю.
10. Дайте характеристику методами податкового контролю.
11. Які цілі контрольної діяльності органів ДПСУ?

Рекомендована література

1. Барабаш Л.В., Бечко П.К., Бондаренко Н.В., Власюк С.А., Осіпова А.А. Податковий менеджмент: опорний конспект лекцій. Умань: Видавець «Сочінський», 2019. 164с.
2. Бечко П. К., Лиса Н. В. Податковий менеджмент: навч. посіб. К.: Центр учбової літера тури, 2009. 288 с. URL: <http://surl.li/actye>.
3. Непочатенко О.О., Бечко П. К., Мальований М.І., Лиса Н.В., Барабаш Л.В., Бондаренко Н.В., Власюк С.А. Податковий менеджмент: навч. посіб. Підручник. Видання 2-е, перероб. і допов. Умань: ВПЦ «Візаві», 2019. 370 с.
4. Податковий кодекс України: закон України від 02.12.2010 № 2755 у редакції від 01.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
5. Бечко П.К., Лиса Н.В., Бечко В.П., Пташник С.А. Податковий контроль в умовах модифікації відносин податкових органів і платників податків. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва* / Редкол.: О.О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань: УНУС, 2021. Вип. 98. Ч. 2: Економічні науки. С. 143–153. URL: <https://journal.udau.edu.ua/assets/files/98/98.2/13.pdf>
6. Васюк Ю. М. Податковий контроль в умовах реформ в Україні. *Аспекти публічного управління*. 2015. № 3. С. 27–36. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/aplup_2015_3_6.pdf
7. Князькова В.Я. Фіскальна ефективність податкового контролю та напрями його покращення. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2014. № 3. С. 116-123. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/uazt_2014_3_13
8. Коваль О. О. Поняття та система адміністрування податків та зборів в Україні. *Наше право*. 2015. № 1. С. 159.
9. Титова О. В. Про окремі аспекти здійснення податкового контролю. *Економіка та право*. Серія : Право. 2015. № 2. С. 69-73. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ecrprg_2015_2_12.pdf
10. Вісник Державної податкової служби України. Офіційно про податки. URL: <http://www.visnuk.com.ua/uk/news/100016399-styagnennya-podatkovogo-borguvidpovidi-na-zapitannya-platnikiv-podatki>
11. Внутрішньоєвропейська організація податкових адміністрацій. URL: <https://www.iota-tax.org/>
12. Державна аудиторська служба України. URL: <https://dasu.gov.ua/ua>
13. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
14. Державна податкова служба України. URL: <https://tax.gov.ua/>
15. Journal of Tax Administration. URL: <http://jota.website/index.php/JoTA/index>

Тема 9. Планування та організація проведення перевірок

План заняття

1. Сутність, види, умови та порядок проведення податкових перевірок
2. Порядок допуску посадових осіб до перевірок
3. Права та обов'язки платника податків під час проведення перевірок
4. Права та обов'язки податкових органів під час проведення перевірки
5. Оформлення результатів перевірок

Теоретична частина

Класифікація документальних перевірок. Камеральні перевірки, їх роль та місце в податковому аудиті. Порядок підготовки та проведення планової документальної перевірки. Програма перевірки. Проведення зустрічних перевірок. Відбір пояснень посадових осіб платника, порядок вилучення документів, що підтверджують факт порушення податкового законодавства. Оформлення результатів перевірки.

Питання для обговорення

1. Сутність, види, умови та порядок проведення податкових перевірок
2. Порядок проведення камеральних перевірок.
3. Підстави та порядок проведення документальних перевірок.
4. Умови проведення фактичних перевірок.
5. Проведення зустрічних звірок.
6. Порядок допуску посадових осіб до перевірок
7. Права та обов'язки платника податків під час проведення перевірок
8. Права та обов'язки податкових органів під час проведення перевірки
9. Оформлення результатів перевірок

Практична частина

Задача 1. До регіонального органу ДПСУ надійшла скарга на підприємство, що займається оптово-роздрібною торгівлею. У скарзі вказано, що даний платник неправомірно відносить суми до складу податкового кредиту з ПДВ та не всю реалізовану продукцію проводить через реєстратор розрахункових операцій.

Якими мають бути дії регіонального органу ДПСУ? Які види перевірок будуть проведені та чи потрібна взагалі перевірка у таких випадках? Які штрафні санкції будуть застосовані? Обґрунтуйте відповідь посиланнями на нормативно-правову базу.

Задача 2. Підприємство, що займається виробництвом комбікормів, зареєструвало виданих податкових накладних на 360 000грн. Сума податкового кредиту підприємства за податковими накладними, зареєстрованими в Єдиному реєстрі податкових накладних становить 12 500 грн. Однак підприємство у Декларації зазначило суму податкового кредиту у розмірі 17 800грн.

Чи потрібна у такому випадку податкова перевірка і якщо так, то яка? Нарахуйте штрафні санкції у випадку виявленого податкового правопорушення.

Питання для самоконтролю

1. Як класифікують податкові перевірки за цілями проведення?
2. Які документи мають пред'явити посадові особи контролюючого органу до початку проведення перевірки?
3. Які дії посадової особи контролюючого органу у разі відмови платника до допуску до перевірки?
4. Перелічіть обов'язки платника під час проведення податкової перевірки.
5. Які права мають органи ДПСУ під час проведення перевірки?
6. Якими документами оформлюються результати податкової перевірки?

Рекомендована література

1. Барабаш Л.В., Бечко П.К., Бондаренко Н.В., Власюк С.А., Осіпова А.А. Податковий менеджмент: опорний конспект лекцій. Умань: Видавець «Сочінський», 2019. 164с.
2. Бечко П. К., Лиса Н. В. Податковий менеджмент: навч. посіб. К.: Центр учбової літера тури, 2009. 288 с. URL: <http://surl.li/actye>.
3. Купчак М. Я., Саміло А. В. Податковий менеджмент. Навчальний посібник. Львів, 2020. 185 с. URL: <http://surl.li/actpq>
4. Непочатенко О.О., Бечко П. К., Мальований М.І., Лиса Н.В., Барабаш Л.В., Бондаренко Н.В., Власюк С.А. Податковий менеджмент: навч. посіб. Підручник. Видання 2-е, перероб. і допов. Умань: ВПЦ «Візаві», 2019. 370 с.
5. Руснак Ю.І. Перевірки, що здійснюються податковими органами Державної фіскальної служби України. Види, порядок проведення, строки, оскарження : практичний посібник. К : Центр навчальної літератури, 2015. 248 с.
6. Податковий кодекс України: закон України від 02.12.2010 № 2755 у редакції від 01.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
7. Бечко П.К., Власюк С.А., Барабаш Л.В., Бондаренко Н.В., Нагорна Ю.І. Камеральні податкові перевірки і методи їх проведення в умовах розвитку інформаційних технологій. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва* / Редкол.: О.О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань: УНУС, 2020. Вип. 98. Ч. 2: Економічні науки. С. 159–177. URL: <https://journal.udau.edu.ua/assets/files/96/11.pdf>.
8. Бечко П.К., Лиса Н.В., Бечко В.П., Пташник С.А. Податковий контроль в умовах модифікації відносин податкових органів і платників податків. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва* / Редкол.: О.О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань: УНУС, 2021. Вип. 98. Ч. 2: Економічні науки. С. 143–153. URL: <https://journal.udau.edu.ua/assets/files/98/98.2/13.pdf>
9. Васюк Ю. М. Податковий контроль в умовах реформ в Україні. *Аспекти публічного управління*. 2015. № 3. С. 27–36. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/aplup_2015_3_6.pdf
10. Титова О. В. Про окремі аспекти здійснення податкового контролю. *Економіка та право*. Серія : Право. 2015. № 2. С. 69-73. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/escrpr_2015_2_12.pdf
11. Вісник Державної податкової служби України. Офіційно про податки. URL: <http://www.visnuk.com.ua/uk/news/100016399-styagnennya-podatkovogo-borguvidpovidi-na-zapitannya-platnikiv-podatki>
12. Верховна Рада України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>
13. Державна податкова служба України. URL: <https://tax.gov.ua/>
14. Journal of Tax Administration. URL: <http://jota.website/index.php/JoTA/index>

Тема 10. Контрольна робота податкових інспекцій у сфері справляння податків на споживання

План заняття

1. Перевірка порядку реєстрації платників податків на споживання
2. Перевірка правильності з розрахунку та справляння податків на споживання

Теоретична частина

Перевірка правильності реєстрації платником ПДВ. Класифікація господарських операцій з точки зору оподаткування ПДВ. Перевірка правильності визначення податкового зобов'язання. Особливості формування податкового кредиту. Перевірка підстав для відшкодування податку на додану вартість. Перевірка реєстрів податкового обліку та податкової звітності. Перевірка правильності визначення об'єкта оподаткування, суми до сплати акцизного податку та подачі звітності по ньому. Особливості перевірки митного оподаткування.

Питання для обговорення

1. Умови та порядок реєстрації платником ПДВ.
2. Методика розрахунку податку на додану вартість.
3. Звітність з податку на додану вартість.
4. Електронне адміністрування податку на додану вартість.
5. Умови й особливості функціонування акцизного податку.
6. Перевірка порядку реєстрації платників податків на споживання.
7. Перевірка правильності з розрахунку та справляння податків на споживання.

Практична частина

Задача 1. У серпні поточного року ТОВ «Агросвіт», яке зареєстроване платником податку на додану вартість й оподатковується за загальною системою, здійснено наступні операції:

- 1) реалізовано готову продукцію – 185 тис. грн.;
- 2) відвантажено зернові – 98 тис. грн.;
- 3) придбано сировини, матеріалів і товарів – 85 тис. грн.
- 4) придбано телевізор для конференц-зали – 24 тис. грн.
- 5) виплачено заробітну плату працівникам – 22,5 тис. грн.

У поданій 25 вересня до регіонального органу ДПС Декларації з податку на додану вартість зазначена сума до сплати у розмірі 14,02 тис. грн.

Перевірити достовірність розрахунку та терміни подання Декларації. Застосувати, за необхідності, коригування та штрафні санкції й обґрунтувати їх.

Методика розрахунку

Сума ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету, розраховується за формулою:

$$\text{ПДВ}_6 = \sum \text{ПЗ} - \sum \text{ПК}, \text{ де}$$

ПДВ_6 – сума ПДВ до сплати в бюджет, грн.;

Σ ПЗ – сума податкових зобов'язань з ПДВ звітного періоду за всіма операціями з реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), грн.;

Σ ПК – сума податкового кредиту з ПДВ звітного періоду за всіма операціями з придбання продукції (товарів), надання робіт (послуг), грн.

При визначенні суми ПДВ до сплати в бюджет слід звертати увагу на ставки податку, які діють в окремих випадках.

Податкове зобов'язання визначається за формулою:

$$ПЗ = B_0 \times C_{п}, \text{ де}$$

ПЗ – сума податкового зобов'язання по окремій операції, грн.;

B_0 – база оподаткування ПДВ, грн.;

$C_{п}$ – ставка податку, %.

База оподаткування визначається законодавством для певної групи операцій.

Податковий кредит визначається за формулою:

$$ПК = \frac{B_{п} \times C_{п}}{120\%}, \text{ де}$$

ПК – сума податкового кредиту по окремій операції, грн.;

$B_{п}$ – вартість придбання, грн.;

$C_{п}$ – ставка податку, %;

120% – вираз ціни продукції (товару, роботи, послуги) з урахуванням ПДВ.

Задача 2. Перевірити, виходячи з наведених даних, нараховану підприємством торгівлі «AlkoStrike» суму акцизного податку до сплати в бюджет і терміни подання Декларації з акцизного податку:

Зміст операції	Дані
Реалізовано горілку «Хлібний дар»	
Ємкість 1 пляшки, л	0,5
Кількість реалізованої продукції, пляшок	1500
Вміст спирту, %	40
Ставка акцизного податку, грн. за 1 л 100% спирту – 126,96 грн	
Реалізовано вино кріплене «Кагор»	
Кількість реалізованої продукції, пляшок	570
Ємкість 1 пляшки, л	0,75
Ставка акцизного податку, грн. за 1 л – 8,02 грн	
Реалізовано вино ігристе газоване «Київ»	
Кількість реалізованої продукції, пляшок	1250
Ємкість 1 пляшки, л	3,0
Ставка акцизного податку, грн. за 1 л – 11,65 грн	
Реалізовано пиво «Медове»	
Кількість реалізованої продукції, пляшок	3300
Ємкість пляшки, л	1,5
Ставка акцизного податку, грн. за 1 л – 2,78 грн	

Сума акцизного податку, зазначена у Декларації, складає: по спирту етиловому – 26500 грн; по вину кріпленому та ігристому – 47116,1 грн; по пиву – 12751,0 грн.

Декларацію подано на 12 днів пізніше встановленого законодавством терміну.

Застосувати, за необхідності, коригування та штрафні санкції й обґрунтувати їх.

Методика розрахунку

Для обрахунку акцизного податку по спирту етиловому й інших спиртових дистиллятах використовують формулу:

$$АП = С \times К, \text{ де}$$

А – сума акцизного податку до сплати;

С – ставка податку;

К – кількість підакцизного товару.

*по горілчаних виробках продукцію, що містить спирт, переводять у літри 100%-го спирту.

Питання для самоконтролю

1. Які умови обов'язкової реєстрації платником ПДВ?
2. Що є базою оподаткування ПДВ по операціях з ввезення товарів на митну територію України та з їх вивезення за кордон?
3. Як здійснюється електронне адміністрування ПДВ для сільськогосподарських виробників, що оподатковуються за спеціальним режимом?
4. Які операції підлягають оподаткуванню акцизним податком?
5. Як здійснюється перевірка правомірності віднесення сум отриманого ПДВ до складу податкового кредиту?
6. У яких випадках і як здійснюється коригування сум податкового зобов'язання з ПДВ?
7. На що потрібно звернути увагу при перевірці заповнення розділу I «Обчислення акцизного податку»?
8. Які документи підприємство повинно надати представнику контролюючих органів, якщо воно здійснює експортні операції?
9. Як здійснюється перевірка сум ПДВ, заявлених до бюджетного відшкодування?

Рекомендована література

1. Барабаш Л.В., Бечко П.К., Бондаренко Н.В., Власюк С.А., Осіпова А.А. Податковий менеджмент: опорний конспект лекцій. Умань: Видавець «Сочінський», 2019. 164с.
2. Барабаш Л.В., Бечко П.К., Бондаренко Н.В., Власюк С.А., Осіпова А.А. Податки і податкова політика: опорний конспект лекцій. Умань: Видавець «Сочінський», 2019. 161с.
3. Барабаш Л.В., Булах В.В. Причини та наслідки ухилення від сплати податків у сфері непрямого оподаткування. *Розвиток підприємництва в Україні: теорія, методологія та практика* / Під ред. д.е.н., професора О.О. Непочатенко. Умань: Видавець «Сочінський М.М.», 2017. С. 98–105.
4. Бойко Л. І. Електронне адміністрування податку на додану вартість. *Вісник Хмельницького національного університету*. Економічні науки. 2015. № 1. С. 109-115. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vchnu_ekon_2015_1_22.pdf
5. Вісник Державної податкової служби України. Офіційно про податки. URL: <http://www.visnuk.com.ua/uk/news/100016399-styagnennya-podatkovogo-borguvidpovidi-na-zapitannya-platnikiv-podatki>
6. Державна казначейська служба України. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua>.
7. Державна податкова служба України. URL: <https://tax.gov.ua/>

8. Купчак М. Я., Саміло А. В. Податковий менеджмент. Навчальний посібник. Львів, 2020. 185 с. URL: <http://surl.li/actpq>
9. Матухно М. О. Система адміністрування ПДВ в Україні: стан та перспективи розвитку. *Науковий вісник Чернігівського державного інституту економіки і управління*. Серія 1 : Економіка. 2014. Вип. 3. С. 142-146. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/NvChdieu_2014_3_22.pdf
10. Непочатенко О.О., Бечко П. К., Мальований М.І., Лиса Н.В., Барабаш Л.В., Бондаренко Н.В., Власюк С.А. Податковий менеджмент: навч. посіб. Підручник. Видання 2-е, перероб. і допов. Умань: ВПЦ «Візаві», 2019. 370 с.
11. Непочатенко О.О., Бечко П.К., Барабаш Л.В., Нагорна Ю.І. Податкове стимулювання сільськогосподарського виробництва в Україні. *Збірник наукових праць уманського національного університету садівництва* / Редкол.: О.О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань: Видавець «Сочінський М.М.», 2020. Вип. 96. Ч. 2: Економічні науки. 204с. С. 5–20. URL: <https://journal.udau.edu.ua/assets/files/96/1.pdf>.
12. Оксенюк О. І. Аналіз системи пільг з ПДВ та втрат бюджету. *Вісник Житомирського державного технологічного університету*. Сер. : Економічні науки. 2014. № 1. С. 157-162. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vzhdtu_econ_2014_1_22.pdf
13. Очеретько Л. М., Горячковська Ю.С. Автоматичне бюджетне відшкодування ПДВ платникам з позитивною податковою історією по операціях з експорту товару. *Сталий розвиток економіки*. 2014. № 1. С. 227-234. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/sre_2014_1_32.pdf
14. Податковий кодекс України: закон України від 02.12.2010 № 2755 у редакції від 01.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
15. Серебрянський Д. М. Ефективність пільг з ПДВ і податку на прибуток підприємств в Україні. *Вісник Університету банківської справи Національного банку України*. 2014. № 1. С. 42–47. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/VUbsNbU_2014_1_9.pdf
16. Фінанси України: науково-теоретичний, інформаційно-практичний журнал. URL: <https://finukr.org.ua/>
17. Journal of Tax Administration. URL: <http://jota.website/index.php/JoTA/index>

Тема 11. Контроль за правильністю нарахування та своєчасністю сплати в бюджет податку на прибуток

План заняття

1. Перевірка правильності визначення об'єкта оподаткування та розрахунку суми податку до сплати в бюджет.
2. Визначення відповідності нарахування амортизації.

Теоретична частина

Перевірка правильності визначення об'єкту та бази оподаткування. Перевірка правильності нарахування амортизації. Особливості оподаткування сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів і кооперативних об'єднань сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів.

Питання для обговорення

1. Визначення бази оподаткування податком на прибуток і сум податкового зобов'язання.
2. Перевірка відображення в обліку результатів попередньої перевірки.
3. Перевірка правильності визначення об'єкта оподаткування та розрахунку суми податку до сплати в бюджет.
4. Визначення відповідності нарахування амортизації.

Практична частина

Задача 1. У 2020 році ТОВ «Галактика Агро» мало наступні показники діяльності:

Показник	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал
Виручка від реалізації, тис грн	11500,7	12310,6	22345,7	26417,9
у т.ч. ПДВ, тис грн	250,8	315,7	1552,6	1017,4
Собівартість реалізації, тис грн	755,4	854,3	1015,4	1122,7
Інші операційні витрати, тис грн	152,6	148,9	194,7	201,3
Адміністративні витрати, тис грн	149,7	150,8	164,3	151,9
Витрати на збут, тис грн	129,6	130,7	114,9	147,7

За результатами документальної перевірки встановлено наступні порушення:

- заниження податкового зобов'язання з податку на прибуток за I квартал на суму 138,7 грн;
- декларація з податку на прибуток за II квартал була подана 22 серпня;
- декларація з податку на прибуток за III квартал була подана 11 листопада.

Визначити:

- поквартальні суми податкового зобов'язання з податку на прибуток до сплати в бюджет;
- суми та види штрафних санкцій наслідок виявлених порушень.

Методика розрахунку

Для розрахунку податку на прибуток слід визначити, перш за все, базу оподаткування – фінансовий результат:

$$\Phi P_{зв} = V_{р-ПДВ} - C_{вр} - V_i - V_a - V_з, \text{ де}$$

$\Phi P_{зв}$ – фінансовий результат підприємства до оподаткування за звітний період, грн;

$V_{p-пдв}$ – виручка від реалізації без ПДВ, грн.;

$C_{вp}$ – собівартість реалізації, грн;

V_i – інші операційні витрати;

V_a – адміністративні витрати, грн;

$V_з$ – витрати на збут, грн.

Для обрахунку суми податку на прибуток до сплати в бюджету застосовуємо формулу:

$$ПнП = \Phi P_{зв} \times C_{п}, \text{ де}$$

ПнП – сума податку на прибуток звітного періоду, грн.;

$\Phi P_{зв}$ – фінансовий результат підприємства до оподаткування за звітний період, грн;

$C_{п}$ – ставка податку на прибуток, %.

Задача 2. Підприємство «SunEnergy» за I квартал звітного року отримало дохід від операційної діяльності у сумі 760000 грн. (в т.ч. ПДВ) та інші доходи – 230000 грн. (без ПДВ).

За даний звітний період підприємство понесло низку витрат на суму 225000 грн., в тому числі витрати на рекламу склали 25000 грн.

Декларацію подано до контролюючого органу 15 травня.

Також, за результатами документальної перевірки встановлено заниження податку на прибуток за IV квартал попереднього року на суму 284,3 грн.

Необхідно:

- обчислити й обґрунтувати правомірність формування бази оподаткування податком на прибуток;

- розрахувати суму податку на прибуток, яку сплатить дане підприємство за звітний період;

- визначити види податкових порушень і суми штрафних санкцій.

Питання для самоконтролю

1. Яка методика розрахунку податкового зобов'язання з податку на прибуток?
2. Як формується фінансовий результат діяльності підприємства до оподаткування?
3. Які особливості визначення бази оподаткування податком на прибуток для сільськогосподарських підприємств?
4. Як визначаються норми нарахування амортизації?
5. Як різниці, що виникають при формуванні резервів, впливають на фінансовий результат до оподаткування?
6. Які існують пільги з податку на прибуток підприємств?

Рекомендована література

1. Journal of Tax Administration. URL: <http://jota.website/index.php/JoTA/index>
2. Барабаш Л.В., Бечко П.К., Бондаренко Н.В., Власюк С.А., Осіпова А.А. Податковий менеджмент: опорний конспект лекцій. Умань: Видавець «Сочінський», 2019. 164с.

3. Барабаш Л.В., Бечко П.К., Бондаренко Н.В., Власюк С.А., Осіпова А.А. Податки і податкова політика: опорний конспект лекцій. Умань: Видавець «Сочінський», 2019. 161с.
4. Бечко П. К., Лиса Н. В. Податковий менеджмент: навч. посіб. К.: Центр учбової літера тури, 2009. 288 с. URL: <http://surl.li/actye>.
5. Бюджетний кодекс України: закон України № 2456 у редакції від 01.01.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>.
6. Вісник Державної податкової служби України. Офіційно про податки. URL: <http://www.visnuk.com.ua/uk/news/100016399-styagnennya-podatkovogo-borguvidpovidi-na-zapitannya-platnikiv-podatki>
7. Державна казначейська служба України. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua>.
8. Державна податкова служба України. URL: <https://tax.gov.ua/>
9. Зайцев О. В. Податковий менеджмент : підручник. Суми : Сумський державний університет, 2017. 412 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/55671/1/Zaitsev_podatkovi.pdf;jsessionid=CB3B5A9AA61666A260F49465DA412F7E
10. Інституційний репозитарій Уманського НУС. URL: <http://lib.udau.edu.ua/community-list>.
11. Коваль О. О. Поняття та система адміністрування податків та зборів в Україні. *Наше право*. 2015. № 1. С. 159.
12. Купчак М. Я., Саміло А. В. Податковий менеджмент. Навчальний посібник. Львів, 2020. 185 с. URL: <http://surl.li/actpq>
13. Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua>
14. Непочатенко О.О., Бечко П. К., Мальований М.І., Лиса Н.В., Барабаш Л.В., Бондаренко Н.В., Власюк С.А. Податковий менеджмент: навч. посіб. Підручник. Видання 2-е, перероб. і допов. Умань: ВПЦ «Візаві», 2019. 370 с.
15. Організація економічного співробітництва та розвитку. Податки. Податкове адміністрування. URL: <https://www.oecd.org/tax/administration/>.
16. Офіційний сайт Європейського Союзу. URL: https://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation-1/tax-co-operation-and-control/general-overview/tax-administration-and-tax-compliance_en
17. Податковий кодекс України: закон України від 02.12.2010 № 2755 у редакції від 01.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
18. Щодо особливостей уточнення податкових зобов'язань з податку на прибуток підприємств та податку на додану вартість у разі застосування податкового компромісу// <http://sfs.gov.ua/baneryi/podatkovyi-zmini-2/015/podatkoviy-kompromis>

Тема 12. Контроль податкових органів у сфері оподаткування доходів громадян

План заняття

1. Контроль за утриманням податків з джерела доходів.
2. Особливості контрольної роботи при оподаткуванні доходів іноземних осіб та осіб без громадянства.

Теоретична частина

Перевірка визначення об'єкта оподаткування. Перевірка документального підтвердження та правомірності застосування податкової соціальної пільги. Оцінка можливих ухилень від оподаткування за рахунок невключення до оподатковуваного доходу інших доходів. Перевірка правильності ведення податкового обліку.

Питання для обговорення

1. Контроль за утриманням податків з джерела доходів.
2. Особливості контрольної роботи при оподаткуванні доходів іноземних осіб та осіб без громадянства.
3. Особливості визначення кола платників і бази оподаткування податком на доходи фізичних осіб.
4. Ключові критерії застосування податкової соціальної пільги.

Практична частина

Задача 1. На підставі наведених даних по ТОВ «К-Трейд» визначити:

- суму єдиного соціального внеску, військового збору та податку на доходи фізичних осіб;
- обґрунтувати правомірність застосування податкової соціальної пільги.;
- визначити та нарахувати штрафні санкції за встановлені порушення.

ПІБ платника	Особлива умова	Надана податкова соціальна пільга, %	Сума нарахованого доходу, грн
- Абрамів Дмитро Іванович		100	24200
- Антипова Ольга Гнатівна	на утриманні 3 дітей до 18 років	150	12350
- Антонова Галина Федорівна	на утриманні 2 дітей до 18 років	100	18340
- Березюк Василь Трохимович	одинокий батько 2 дітей	100	23210
- Булкіна Марія Дмитрівна	вдова	150	6370
- Касмаєв Василь Якович	утримує дитину інваліда до 18 років	100	8420
- Косович Антон Васильович	інвалід 2 групи	150	12360
- Мовчанюк Варвара Феодосіївна	Сумісник, отримує пільгу за основним місцем роботи	100	10560
- Панченко Степан Григорович	учасник бойових дій в Афганістані	150	8650

- Поляков Василь Ігнатович	інвалід дитинства	150	11340
- Розкошенко Ігор Дмитрович	одинокий	150	8650
- Соколинська Вікторія Марківна	одинокі мати, утримує 2 дітей віком до 18 років	150	10560
- Сокирко Віктор Вікторович	інвалід Чорнобиля	150	8820
- Фанфика Лариса Едуардівна	Герой України	200	7910
- Чебаненко Петро Петрович	опікун дитини-інваліда	100	6280
- Шаманаєва Любов Олексіївна	аспірант	150	4530
- Шаринська Емма Едуардівна		100	5520
- Ярема Володимир Петрович	учасник бойових дій в Афганістані	150	6280

Задача 2. За поточний місяць агрономом ФГ «Food-House» Сергієм С.С., на утриманні якого перебуває 2 дітей віком до 18 років, отримано наступні види доходів:

Показник	Вихідні дані
Основна заробітна плата, грн	13400
Премія, грн	7000
Допомога з тимчасової непрацездатності, грн	2800
Доплата за вислугу років, грн	1340
Повернуті суми, витрачені підзвіт, грн	1050
Військовий збір, % від нарахованого доходу	1,5
Надано податкову соціальну пільгу, %	100

Визначити:

- суму сукупного місячного оподаткованого доходу, утриманого ПДФО, ЄСВ і військового збору, заробітну плату до видачі;
- чи присутні податкові правопорушення і які.

Методика розрахунку

Розрахунок суми податку на доходи фізичних осіб проводиться у наступній послідовності:

1) визначаємо сукупний оподатковуваний місячний дохід. Для цього додаємо усі види виплат і доходів, пов'язаних з трудовою діяльністю на підприємстві;

2) з'ясуємо, чи має право особа на податкову соціальну пільгу. Для цього знаходимо максимальний розмір доходу, за якого платник може реалізувати право на податкову соціальну пільгу:

$$D_{\text{псп}} = \text{ПМ} \times 1,4 \times K_d, \text{ де}$$

$D_{\text{псп}}$ – максимальний дохід, до якого може застосовуватися податкова соціальна пільга, грн.;

ПМ – прожитковий мінімум для працездатних осіб, встановлений станом на 01 січня поточного податкового року, грн.;

1,4 – коефіцієнт, встановлений законодавством;

K_y – кількість дітей на утриманні платника, осіб.

Якщо розмір розрахованого доходу менший чи дорівнює сумі нарахованих на підприємстві трудових доходів, то платник має право на податкову соціальну пільгу у розмірі, встановленому законодавством. Якщо нарахований дохід вищий – податкова соціальна пільга не надається.

3) розраховуємо податок на доходи фізичних осіб:

$$\text{ПДФО} = (Z_{\text{п}} - \text{ПСП}) \times C_{\text{п}}, \text{ де}$$

ПДФО – сума податку на доходи фізичних осіб до сплати;

$Z_{\text{п}}$ – сума нарахованої заробітної плати;

ПСП – податкова соціальна пільга;

$C_{\text{п}}$ – ставка податку;

4) розраховуємо суму єдиного соціального внеску та військового збору множенням суми доходу на ставки даних податкових платежів;

5) визначаємо розмір заробітної плати до виплати: від суми нарахованого сукупного місячного доходу віднімаємо нарахований податок на доходи фізичних осіб, а також військовий збір.

Питання для самоконтролю

1. Хто є платниками податку на доходи фізичних осіб з числа резидентів і нерезидентів?
2. Що є базою оподаткування податком на доходи фізичних осіб?
3. Назвіть звітний документ з податку на доходи фізичних осіб і терміни його подачі до контролюючого органу.
4. Як встановлюється розмір податкової соціальної пільги?
5. Хто з платників податку на доходи фізичних осіб має право на 150%-ву податкову соціальну пільгу?
6. Які умови отримання податкової соціальної пільги?
7. Як здійснюється податковий контроль джерела доходів платника податку на доходи фізичних осіб?
8. Що є об'єктом податкової перевірки іноземних осіб – платників податку на доходи фізичних осіб?
9. Як здійснюється перевірка правильності обрахунку податку на доходи фізичних осіб сумісників?
10. На підставі яких документів здійснюється перевірка правильності нарахування та сплати податку на доходи фізичних осіб до бюджету?

Рекомендована література

1. Барабаш Л.В. Контроль за сплатою ЄСВ в Україні. *Соціально-економічні аспекти розвитку національної економіки в умовах перманентних кризових явищ* / Під ред. д.е.н., професора О.О. Непочатенко. Умань : ВПЦ «Візаві», 2015. 424 с.
2. Барабаш Л.В. Критерії розробки ефективної моделі механізму оподаткування доходів фізичних осіб. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва* / Редкол.: О.О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань: УНУС, 2015. Вип. 87. Ч. 2: Економіка. С. 35–44.
3. Барабаш Л.В. Особливості удосконалення механізму оподаткування доходів фізичних осіб. *Банківська система України в умовах глобалізації фінансових ринків: зб. тез XVII Міжнар. наук.-практ. конфер., (Черкаси, 18–19 жовтня 2012 р.)*. Черкаси : ЧІБС УБС НБУ, 2012. С. 211–214.

4. Барабаш Л.В. Сутність та особливості реалізації механізму податкового регулювання. *Аспекти стабільного розвитку економіки в умовах ринкових відносин: 2017 рік*: матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції, 25–26 травня 2017 р. Умань: Видавець «Сочінський», 2017. С. 8–10.
5. Барабаш Л.В., Бечко П.К., Бондаренко Н.В., Власюк С.А., Осіпова А.А. Податковий менеджмент: опорний конспект лекцій. Умань: Видавець «Сочінський», 2019. 164с.
6. Барабаш Л.В., Бечко П.К., Бондаренко Н.В., Власюк С.А., Осіпова А.А. Податки і податкова політика: опорний конспект лекцій. Умань: Видавець «Сочінський», 2019. 161с.
7. Барабаш Л.В., Цвілюк Р.М. Соціальне спрямування податкового регулювання в Україні. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва* / Редкол.: О.О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань: УНУС, 2016. Вип. 88. Ч. 2: Економічні науки. С. 125–134.
8. Бечко П.К., Барабаш Л.В., Лиса Н.В. Податкові пільги як інструмент реалізації концепції справедливості в оподаткуванні. *Modern Economics*. 2019. № 13(2019). С. 18–24.
9. Непочатенко О.О., Бечко П. К., Мальований М.І., Лиса Н.В., Барабаш Л.В., Бондаренко Н.В., Власюк С.А. Податковий менеджмент: навч. посіб. Підручник. Видання 2-е, перероб. і допов. Умань: ВПЦ «Візаві», 2019. 370 с.
10. Податковий кодекс України: закон України від 02.12.2010 № 2755 у редакції від 01.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
11. Худолій Л.М., Барабаш Л.В. Вдосконалення механізму оподаткування доходів фізичних осіб з метою їх детінізації. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва* / Редкол. : О.О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань, 2012. Вип. 81. Ч. 2 : Економіка. С. 416–427.
12. Худолій Л.М., Барабаш Л.В. Особливості функціонування механізму оподаткування доходів фізичних осіб. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва* / Редкол. : А.Ф. Головчук (відп. ред.) та ін. Умань, 2012. Вип. 77. Ч. 2 : Економіка. С. 229–238.
13. Худолій Л.М., Барабаш Л.В. Механізм оподаткування доходів фізичних осіб [Монографія] / Л.М. Худолій, Л.В. Барабаш. Умань: Редакційно-видавничий відділ Уманського НУС, 2015. 228 с.

Тема 13. Контроль за правильністю справляння єдиного податку, ресурсних, майнових та інших обов'язкових платежів

План заняття

1. Особливості податкового контролю при справлянні єдиного податку
2. Контроль за справлянням ресурсних, майнових та інших обов'язкових платежів

Теоретична частина

Правомірність застосування спрощеної системи оподаткування фізичними та юридичними особами. Перевірка правильності визначення об'єкта оподаткування юридичними особами. Особливості структури системи майнового оподаткування в Україні. Визначення платника податку за землю. Перевірка правомірності землекористування. Особливості віднесення земельної ділянки до відповідної категорії. Перевірка правильності визначення об'єкта оподаткування податком за землю. Перевірка правильності визначення об'єкта оподаткування транспортним податком. Перевірка правомірності здійснення операцій з природними ресурсами. Перевірка правильності визначення об'єкта оподаткування рентною платою. Правові підстави оподаткування місцевими податками і зборами. Перевірка правильності визначення об'єкта та бази оподаткування екологічним податком. Оцінка можливостей ухилення від оподаткування.

Питання для обговорення

1. Особливості податкового контролю при справлянні єдиного податку
2. Контроль за справлянням ресурсних, майнових та інших обов'язкових платежів
3. Умови та особливості функціонування єдиного податку в Україні.
4. Ключові особливості функціонування місцевих податків і зборів.
5. Організація функціонування ресурсних платежів.

Практична частина

Задача 1. ТОВ «Фортеця» займається виробництвом цегли рядової. Для цього підприємство використовує піч випалювання, що працює на вугіллі.

Показник	Вихідні дані
Піч випалювальна під час роботи здійснює викиди речовин у повітря, т:	
Оксидів азоту (ставка податку – 1968,65 грн/т)	5,5
Окису вуглецю (ставка податку – 74,17 грн/т)	3,2
Вуглеводні (ставка податку – 111,26 грн/т)	1,2
Сірковуглець (ставка податку – 4111,45 грн/т)	0,5
Тверді речовини (ставка податку – 74,17 грн/т)	3,8

За результатами документальної перевірки у Декларації було виявлено заниження податкового зобов'язання на 310,2 грн, а сама декларація була подана з простроченням на 14 днів (порушення здійснено вдруге за 1095 днів).

Визначити суму до сплати в бюджет за звітний квартал екологічного податку та суму штрафних санкцій.

Методика розрахунку

Суми податку, який справляється за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення (P_{bc}),

обчислюються платниками податку самостійно щокварталу виходячи з фактичних обсягів викидів, ставок податку за формулою:

$$П_{вс} = \sum_{i=1}^n (M_i \times H_{пi}), \text{ де}$$

M_i – фактичний обсяг викиду i -тої забруднюючої речовини в тоннах (т);

$H_{пi}$ – ставки податку в поточному році за тону i -тої забруднюючої речовини у гривнях з копійками.

Задача 2. ПП «Фенікс» здійснює видобуток бурштину для виготовлення сувенірів та ювелірних прикрас.

Показник	Вихідні дані
Обсяг видобутого бурштину, кг	35,5
Вартість 1 кг бурштину, тис грн	10,4
Ставка рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин – 25% від вартості товарної продукції	
Коригуючий коефіцієнт – 0,70	

За результатами документальної перевірки у Декларації було виявлено заниження податкового зобов'язання на 107,5 грн, а сама декларація була подана з простроченням на 5 днів.

Визначити суму до сплати в бюджет за звітний квартал рентної плати та суму штрафних санкцій.

Методика розрахунку

Податкові зобов'язання з рентної плати за користування надрами для відповідного виду товарної продукції гірничого підприємства - видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) в межах однієї ділянки надр за податковий (звітний) період обчислюються за такою формулою:

$$П_{зн} = V_{\phi} \times V_{кк} \times C_{внз} \times K_{пп}, \text{ де}$$

V_{ϕ} – обсяг (кількість) відповідного виду товарної продукції гірничого підприємства - видобутої корисної копалини (мінеральної сировини) у податковому (звітному) періоді (в одиницях маси або об'єму);

$V_{кк}$ – вартість одиниці відповідного виду товарної продукції гірничого підприємства;

$C_{внз}$ – величина ставки рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин (у відсотках);

$K_{пп}$ – коригуючий коефіцієнт.

Задача 3. Визначити суму земельного податку на рік і на місяць поточного року для ТОВ «Сузір'я» на підставі зазначених нижче даних.

Показник	Вихідні дані
Загальна площа, м ²	10150
В т.ч. площа землі громадського призначення, м ²	8325
площа землі житлової забудови, м ²	1825
Нормативна грошова оцінка землі, грн за 1м ²	
під забудовою громадського призначення	470,65
під житловою забудовою	515,64
Ставка податку, % до грошової оцінки землі	10

За результатами документальної перевірки у Декларації було виявлено завищення податкового зобов'язання на 24,8 грн, а сама декларація була подана з простроченням на 5 днів.

Визначити суму штрафних санкцій.

Методика розрахунку

Сума земельного податку до сплати в бюджет розраховується за формулою:

$$P_3 = S_{зд} \times H_{од} \times C_{п}, \text{ де}$$

P_3 – сума земельного податку до сплати в бюджету, грн.;

$S_{зд}$ – площа земельної ділянки, га, м²;

$H_{од}$ – нормативна грошова оцінка земельної ділянки з урахуванням індексації, грн.;

$C_{п}$ – ставка податку, %.

Задача 4. На підставі нижче наведених даних нарахувати збір за місця для паркування транспортних засобів по м. Умань.

№ з/п	Показник	Площа відведеної земельної ділянки, м ² (затвердженням рішенням міської ради)	Мінімальна заробітна плата на 1 січня звітного року	Кількість днів провадження діяльності із паркування транспортних засобів	Сума збору (недоплата) яка збільшує податкові зобов'язання у зв'язку з виправленням помилок	Сума збору (недоплата) яка зменшує податкові зобов'язання у зв'язку з виправленням помилок
1	Уманський міський ринок	820	?	156	2920	X
2	Уманський авторинок	1240	?	168	X	1374
3	Готель Умань	420	X	302	1916	X
* ставка податку за паркування транспортних засобів складає 0,15% мінімальної заробітної плати на початок року						

Вказати нормативно-правові документи, що регулюють встановлення ставки місцевого збору.

Питання для самоконтролю

1. Які умови переходу платника на спрощену систему оподаткування?
2. Як здійснюється перевірка дотримання платником єдиного податку фінансових меж обраної ним групи?
3. Який термін дії свідоцтва платника єдиного податку?
4. Охарактеризуйте схему податкового контролю по майнових, ресурсних і місцевих податках і платежах.

Рекомендована література

1. Барабаш Л.В. Екологічне оподаткування в Україні: сучасні аспекти функціонування та перспективи вдосконалення. *Гармонізація фінансово-економічного*

середовища України в комунікативному просторі : монографія / Під ред. д.е.н., професора О.О. Непочатенко. Умань: Видавець «Сочінський М. М.», 2021. 523 с. (С. 6–35)

2. Барабаш Л.В. Економічна сутність та особливості функціонування податку на майно в Україні. The 3 th International scientific and practical conference “*MAN AND ENVIRONMENT, TRENDS AND PROSPECTS*” (February 10-11, 2020) SH SCW “NEW ROUTE” Токуо, Япон 2020. 411 р. (Р. 31–36).

3. Барабаш Л.В. Особливості адміністрування податку на майно в Україні. *Забезпечення сталого економічного розвитку національного господарства: теорія, методологія та практика* / Під ред. д.е.н., професора О.О. Непочатенко. Умань: Видавець «Сочінський М.М.», 2020. 272 с. (С. 135–142)

4. Барабаш Л.В. Особливості формування ресурсної бази місцевих бюджетів в Україні на сучасному етапі. *Теоретичні, методичні та практичні аспекти сталого розвитку економіки України* / Під ред. д.е.н., професора О.О. Непочатенко. Умань: Видавець «Сочінський М.М.», 2020. 224 с. (С. 65–72).

5. Барабаш Л.В., Бечко П.К., Бондаренко Н.В., Власюк С.А., Осіпова А.А. Податковий менеджмент: опорний конспект лекцій. Умань: Видавець «Сочінський», 2019. 164с.

6. Барабаш Л.В., Бечко П.К., Бондаренко Н.В., Власюк С.А., Осіпова А.А. Податки і податкова політика: опорний конспект лекцій. Умань: Видавець «Сочінський», 2019. 161с.

7. Барабаш Л.В., Издерська І.В. Вектори податкового стимулювання розвитку підприємницької діяльності в Україні. *Гармонійний розвиток економіки України в умовах трансформаційних перетворень* : монографія / під ред. д.е.н., професора О.О. Непочатенко. Умань: Видавець «Сочінський М. М.», 2021. 119 с. (С. 33–39)

8. Бечко П.К., Барабаш Л.В., Лиса Н.В. Податкові пільги як інструмент реалізації концепції справедливості в оподаткуванні. *Modern Economics*. 2019. № 13(2019). С. 18–24.

9. Бечко П.К., Лиса Н.В., Бечко В.П., Пташник С.А. Податковий контроль в умовах модифікації відносин податкових органів і платників податків. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва* / Редкол.: О.О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань: УНУС, 2021. Вип. 98. Ч. 2: Економічні науки. С. 143–153. URL: <https://journal.udau.edu.ua/assets/files/98/98.2/13.pdf>

10. Непочатенко О.О., Бечко П. К., Мальований М.І., Лиса Н.В., Барабаш Л.В., Бондаренко Н.В., Власюк С.А. Податковий менеджмент: навч. посіб. Підручник. Видання 2-е, перероб. і допов. Умань: ВПЦ «Візаві», 2019. 370 с.

11. Непочатенко О.О., Бечко П.К., Барабаш Л.В., Нагорна Ю.І. Податкове стимулювання сільськогосподарського виробництва в Україні. *Збірник наукових праць уманського національного університету садівництва* / Редкол.: О.О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань: Видавець «Сочінський М.М.», 2020. Вип. 96. Ч. 2: Економічні науки. 204с. С. 5–20. URL: <https://journal.udau.edu.ua/assets/files/96/1.pdf>

12. Податковий кодекс України: закон України від 02.12.2010 № 2755 у редакції від 01.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.

13. Синчак В. П. Ставки єдиного податку як елементи спрощеної системи оподаткування в податковому регулюванні розвитку малого підприємництва України. *Наука й економіка*. 2015. Вип. 1. С. 90-98. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nie_2015_1_18.pdf

Тема 14. Митний контроль

План заняття

1. Контроль митної вартості товарів
2. Умови й особливості визначення тарифної позиції

Теоретична частина

Контроль митних органів щодо правомірності здійснення зовнішньоекономічної діяльності. Правильність визначення бази нарахування ввізного та вивізного мита, податку на додану вартість та податку на додану вартість.

Питання для обговорення

1. Контроль митної вартості товарів
2. Умови й особливості визначення тарифної позиції
3. Призначення й особливості функціонування мита.
4. Методика розрахунку митних платежів.

Практична частина

Задача 1. Декларується ввезений на митну територію України товар – олово необроблене нелеговане. Митна вартість товару становить 75 000 дол США. Ставка ввізного мита 5%, але не менше 0,2 євро за 1 кг. Кількість товару 1000 кг. Курс валюти, в якій вказана митна вартість товару, 28,9 грн. за 1 дол США. Курс євро - 29,9 грн за 1 євро.

Розрахувати суму мита до сплати.

Питання для самоконтролю

1. Яка методика розрахунку мита?
2. Назвіть звичайні види мита.
3. Яке основне завдання при перевірці митних платежів?
4. Назвіть основне призначення тарифної позиції.
5. Як перевіряється митна вартість товарів?

Рекомендована література

1. Барабаш Л.В., Бечко П.К., Бондаренко Н.В., Власюк С.А., Осіпова А.А. Податковий менеджмент: опорний конспект лекцій. Умань: Видавець «Сочінський», 2019. 164с.
2. Барабаш Л.В., Бечко П.К., Бондаренко Н.В., Власюк С.А., Осіпова А.А. Податки і податкова політика: опорний конспект лекцій. Умань: Видавець «Сочінський», 2019. 161с.
3. Бюджетний кодекс України: закон України № 2456 у редакції від 01.01.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>.
4. Офіційний сайт Європейського Союзу. URL: https://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation-1/tax-co-operation-and-control/general-overview/tax-administration-and-tax-compliance_en
5. Податковий кодекс України: закон України від 02.12.2010 № 2755 у редакції від 01.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.

Тема 9. Податковий менеджмент на підприємствах аграрної сфери

План заняття

1. Сутність, принципи та методи податкового планування
2. Бюджетування податкових платежів

Теоретична частина

Сутність податкового планування на підприємстві. Функції та принципи податкового планування на підприємстві. Види правопорушень, що зумовлюють ухилення від сплати податків. Методи податкового планування. Етапи та напрями процесу податкового планування в системі управління підприємством. Система бюджетування податків підприємства.

Питання для обговорення

1. Сутність, принципи та методи податкового планування
2. Бюджетування податкових платежів
3. Види й етапи податкового планування на підприємствах аграрної сфери.

Практична частина

Задача 1. Провести планування сум податкових платежів, використовуючи наявні дані*:

Показник	ТОВ «АгроСвіт»	ПП «Аякс»	ПФ «Велес»	ТОВ «АгроСтар»
Фонд оплати праці, тис грн	135,8	159,1	164,9	284,6
Валовий дохід від реалізації продукції, тис грн	1649,6	2047,3	2519,4	3349,8
Позитивний фінансовий результат до оподаткування, тис грн	347,6	559,1	675,3	1044,2
Планова сума платежів, пов'язаних з фондом оплати праці, тис грн				
Сума податкових платежів, що входять у ціну продукції, тис грн				
Планова сума податку на прибуток, тис грн				
Загальна сума податкових платежів, що плануються, тис грн				

*Підприємство та наймані працівники сплачують податки за звичайними ставками. Середня ставка ПДВ – 16,4%.

Методика розрахунку:

1. Визначаємо суму податкових платежів від величини фонду оплати праці розраховується за формулою:

$$P_{\text{Фоп}} = \frac{\text{Фоп} \times C}{100}, \text{ де}$$

$P_{\text{Фоп}}$ – сума платежів, пов'язаних з фондом оплати праці;

Фоп – фонд оплати праці, розрахований для сплати внесків;

C – ставка нарахування відповідного внеску.

2. Обчислюємо суму податкових платежів, що входять у ціну продукції:

$$P_{\text{ц}} = \frac{\text{ФР}_{\text{до оп}} \times C}{100}, \text{ де}$$

$P_{\text{ц}}$ – сума податкових платежів, що входять у ціну продукції;

$\text{ФР}_{\text{до оп}}$ – позитивний фінансовий результат до оподаткування, що планується;

C – зведена ставка податкових платежів, що входять у ціну продукції.

3. Обраховуємо плановану суму податку на прибуток:

$$P_{\text{ПНП}} = \frac{Ч_{\text{п}} \times C}{100}, \text{ де}$$

$P_{\text{ПНП}}$ – планова сума податку на прибуток;

$Ч_{\text{п}}$ – сума чистого прибутку, що планується;

C – ставка податку на прибуток.

4. Визначити загальну суму податкових платежів, що плануються:

$$P_{\text{з}} = P_{\text{Фоп}} + P_{\text{ц}} + P_{\text{ПНП}}, \text{ де}$$

$P_{\text{з}}$ – загальна сума податкових платежів, що плануються.

Задача 2. На підставі наведених даних оцінити податкове навантаження підприємств і дати порівняльну характеристику умовам їх оподаткування, використовуючи наступні показники:

- коефіцієнт ефективності оподаткування;
- коефіцієнтом податкоємності реалізованої продукції;
- коефіцієнтом податкоємності витрат підприємства.

Показник	ТОВ «Агронавт»	ТОВ «Альянс»	ТОВ «Жито»	ФГ «Сузір'я»
Загальна сума сплачених податків (зборів), тис грн	248,9	213,4	147,5	112,9
Сума сплачених податків (зборів), що зменшують фінансовий результат до оподаткування, тис грн	29,7	30,5	21,8	23,4
Обсяг реалізованої продукції (без ПДВ), тис грн	20480,3	19270,6	17440,9	16320,8
Загальна сума витрат підприємства, тис грн	15220,7	14765,2	13286,4	9104,7
Чистий прибуток, тис грн	2495,7	1627,4	1014,8	955,6
Коефіцієнт ефективності системи оподаткування				
Коефіцієнт податкоємності реалізації продукції				
Коефіцієнт податкоємності витрат				

Методика розрахунку:

1. Обчислюємо коефіцієнт ефективності системи оподаткування:

$$K_{\text{CO}} = \frac{P_{\text{ч}}}{P_{\text{заг}}}, \text{ де}$$

K_{CO} – коефіцієнт ефективності системи оподаткування;

$P_{\text{ч}}$ – чистий прибуток;

$P_{\text{заг}}$ – загальна сума сплачених податків (зборів).

2. Розрахуємо показники, що характеризують ефективність обраної податкової політики підприємства:

- Коефіцієнт податкоємності реалізації продукції:

$$K_{\text{ПРП}} = \frac{P_{\text{заг}}}{O_{\text{РП}}}, \text{ де}$$

$K_{\text{ПРП}}$ – коефіцієнт податкоємності реалізованої продукції;

$P_{\text{заг}}$ – загальна сума сплачених податків (зборів);

$O_{\text{РП}}$ – обсяг реалізованої продукції (без ПДВ).

– Коефіцієнт податкоємності витрат підприємства:

$$K_{\text{ПВ}} = \frac{P_{\text{-ФР}}}{B_{\text{заг}}}, \text{ де}$$

$K_{\text{ПВ}}$ – коефіцієнт податкоємності витрат підприємства;

$P_{\text{-ФР}}$ – сума сплачених податків (зборів), що зменшують фінансовий результат до оподаткування;

$B_{\text{заг}}$ – загальна сума витрат підприємства.

Питання для самоконтролю

1. Які функції податкового планування на підприємстві?
2. На що спрямований принцип обачності податкового планування підприємства?
3. Які облікові порушення зумовлюють ухилення від сплати податків?
4. Які дії реалізують під час 5 етапу податкового планування на підприємстві?
5. Що у податковому плануванні підприємства передбачає етап оптимізації?
6. На основі чого складається генеральний (зведений) бюджет податків підприємства?

Рекомендована література

1. Адамик О.В. Податкове планування: Навчальний посібник. Тернопіль: ТАНГ, 2005. 99 с.
2. Непочатенко О.О., Бечко П. К., Мальований М.І., Лиса Н.В., Барабаш Л.В., Бондаренко Н.В., Власюк С.А. Податковий менеджмент: навч. посіб. Підручник. Видання 2-е, перероб. і допов. Умань: ВПЦ «Візаві», 2019. 370 с.
3. Непочатенко О.О., Бечко П.К., Барабаш Л.В. Роль корпоративного податкового планування у діяльності суб'єктів господарювання. *Збірник наукових праць уманського національного університету садівництва* / Редкол.: О.О. Непочатенко (відп. ред.) та ін.. Умань: Видавець «Сочінський М.М.», 2019. Вип. 94. Ч. 2: Економічні науки. 204с. С. 95–108. URL: <https://journal.udau.edu.ua/assets/files/94/Ekon/8.pdf>
4. Непочатенко О.О., Бечко П.К., Бечко В.П., Пташник С.А. Агресивне податкове планування. *Збірник наукових праць уманського національного університету садівництва* / Редкол.: О.О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань: Видавець «Сочінський М.М.», 2021. Вип. 98. Ч. 2: Економічні науки. 204с. С. 57–68. URL: <https://journal.udau.edu.ua/assets/files/98/98.2/6.pdf>.
5. Осадча О.О. Податкове планування та податкова оптимізація в системі управління підприємством. Наукові записки Національного університету «Острозька академія», серія «Економіка», № 14(42), вересень, 2019 р. С. 125–130.
6. Journal of Tax Administration. URL: <http://jota.website/index.php/JoTA/index>

4. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Методи контролю

В основу рейтингового оцінювання знань здобувача закладена 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати здобувач за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи, підсумкового контролю тощо). Встановлюється, що при вивченні дисципліни до моменту підсумкового контролю (екзамену) здобувач може набрати максимального 70 балів. На підсумковому контролі (екзаміні) здобувач може набрати максимального 30 балів, що в сумі і дає 100 балів.

Кількість балів, які можна набрати у ході вивчення курсу дисципліни розподіляються наступним чином.

Поточний контроль. Поточний контроль проводиться після вивчення набору тем за кожним змістовим модулем за допомогою методу тестового контролю.

Максимальна сума балів поточного контролю – 70. Об'єктами поточного контролю знань студентів є: систематичність та активність роботи на практичних заняттях.

При контролі систематичності та активності роботи на практичних заняттях оцінюванню в балах підлягають: рівень знань, необхідний для виконання завдань, що передбачені завданнями для самостійного опрацювання; повнота, якість і вчасність їх виконання та результати захисту; рівень знань, продемонстрований у відповідях і практичних заняттях; активність при обговоренні питань, що винесені як предмет дискусії; результати експрес-контролю тощо.

При виконанні модульних (контрольних) завдань оцінюванню в балах підлягають теоретичні знання і практичні уміння, яких набули здобувачі після опанування певного змістового модуля. Модульний контроль проводиться письмово у формі тестів (30 тестів за кожним зі змістових модулів). Максимальна оцінка за кожен модульний контроль – 8 балів.

У разі невиконання певних завдань поточного контролю з об'єктивних причин, студенти мають право, з дозволу викладача, скласти їх до останнього практичного заняття. Час і порядок складання визначає викладач. У разі, коли студент не з'явився на проведення модульної контрольної роботи без поважних причин, він отримує нуль балів. Перездача модульного контролю допускається у строки, які встановлюються викладачем. Знання студента з певного модуля вважаються незадовільними, за умови коли сума балів його поточної успішності та за модульний контроль складають менше 61% від максимальної можливої суми за цей модуль. В такому випадку можливе повторне перескладання модуля у терміни, встановлені викладачем.

Розподіл балів, які отримують студенти з навчальної дисципліни «Податковий менеджмент»

Поточний (модульний) контроль																	Підсумковий контроль	Сума	
Змістовий модуль 1								Змістовий модуль 2											
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	ПК ЗМ1	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	Т 13	Т 14	Т 15	ПК ЗМ 2			
2	5	2	5	2	2	2	8	2	2	5	5	5	5	5	5	5	8	30	100

Критерії та шкала оцінювання знань і умінь студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ДОДАТКИ

Додаток А

Зразок оформлення титульного аркуша**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ****Уманський національний університет садівництва**

Факультет економіки і підприємництва

Кафедра фінансів, банківської
справи та страхування

ГРИГОРЕНКО ІВАН МАКСИМОВИЧ

11 м-ф група

**ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ
«ПОДАТКОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»**Науковий керівник:
к.е.н., доцент Барабаш Л.В.

Умань – 2021

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

- a. Барабаш Л.В., Бечко П.К., Бондаренко Н.В., Власюк С.А., Осіпова А.А. Податковий менеджмент: опорний конспект лекцій. Умань: Видавець «Сочінський», 2019. 164с.
- b. Бечко П. К., Лиса Н. В. Податковий менеджмент: навч. посіб. К.: Центр учбової літера тури, 2009. 288 с. URL: <http://surl.li/actye>.
- c. Бюджетний кодекс України: закон України № 2456 у редакції від 01.01.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>.
- d. Зайцев О. В. Податковий менеджмент : підручник. Суми : Сумський державний університет, 2017. 412 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/55671/1/Zaitsev_podatkovi.pdf;jsessionid=CB3B5A9AA61666A260F49465DA412F7E
- e. Купчак М. Я., Саміло А. В. Податковий менеджмент. Навчальний посібник. Львів, 2020. 185 с. URL: <http://surl.li/actpq>
- f. Непочатенко О.О., Бечко П. К., Мальований М.І., Лиса Н.В., Барабаш Л.В., Бондаренко Н.В., Власюк С.А. Податковий менеджмент: навч. посіб. Підручник. Видання 2-е, перероб. і допов. Умань: ВПЦ «Візаві», 2019. 370 с.
- g. Руснак Ю.І. Перевірки, що здійснюються податковими органами Державної фіскальної служби України. Види, порядок проведення, строки, оскарження : практичний посібник. К : Центр навчальної літератури, 2015. 248 с.
- h. Податковий кодекс України: закон України від 02.12.2010 № 2755 у редакції від 01.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
- i. Про державний бюджет України на 2021 рік: закон України № 1082 від 15.12.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1082-20#Text>

Допоміжна:

1. Bечко P. K., Bondarenko N. V., Vlasyuk S. A., Varabash L.V., Hmyria V. P. Influence of Taxes on Stimulation of Investment Activity. *Вестник Национальной академии наук Республики Казахстан*. Вып. 5. Сентябрь-октябрь 2019. С. 143–151.
2. Tait A.A. Value Added Tax. Wash.: International Monetary Fund, 1988. 228 p.
3. Value added tax. Turnover tax in France. Confederation fiscale Europeenne. Taxation. URL : <http://www.cfe-eutax.org/taxation/VAT-taxation/france>.
1. Барабаш Л.В. Девіантні дії платників податків крізь призму поведінкових фінансів. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва / Редкол.: О.О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань: УНУС, 2020. Вип. 97. Ч. 2: Економічні науки. С. 98–108. URL: <https://journal.udau.edu.ua/assets/files/97/9.pdf>*
2. Барабаш Л.В. Контроль за сплатою ЄСВ в Україні. *Соціально-економічні аспекти розвитку національної економіки в умовах перманентних кризових явищ / Під ред. д.е.н., професора О.О. Непочатенко. Умань : ВПЦ «Візаві», 2015. 424 с.*
3. Барабаш Л.В., Бечко П.К., Бондаренко Н.В., Власюк С.А., Осіпова А.А. Податки і податкова політика: опорний конспект лекцій. Умань: Видавець «Сочінський», 2019. 161с.
4. Барабаш Л.В., Булах В.В. Причини та наслідки ухилення від сплати податків у сфері непрямого оподаткування. *Розвиток підприємництва в Україні: теорія, методологія та практика / Під ред. д.е.н., професора О.О. Непочатенко. Умань: Видавець «Сочінський М.М.», 2017. С. 98–105.*
5. Барабаш Л.В., Копитіна І.В. Сутність і характеристика податкового навантаження в Україні. *Університетські наукові записки. 2015. № 4 (56). С. 64–73.*

6. Барабаш Л.В., Ремех Т.В. Світовий досвід мінімізації податкових ризиків. *Соціально-економічні засади розвитку економіки України* : кол. моногр. : в 2 ч. Ч. 2 / під ред. д.е.н., професора О.О. Непочатенко. Умань: Видавець «Сочінський М.М.», 2016. С. 65–74.
7. Барабаш Л.В., Стеценко Н.В. Зарубіжний досвід організації системи податкового ризик-менеджменту. *Соціально-економічні аспекти розвитку національної економіки в умовах перманентних кризових явищ* / Під ред. д.е.н., професора О.О. Непочатенко. Умань: Видавничо-поліграфічний центр «Візаві» (Видавець «Сочінський»), 2015. С. 290–293.
8. Барабаш Л., Турчак В. Податковий борг: причини виникнення та напрями уникнення. *Соціально-економічні аспекти розвитку підприємництва в Україні* / Під ред. д.е.н., професора О.О. Непочатенко. Умань: Видавець «Сочінський М.М.», 2018. С. 47–52.
9. Барабаш Л.В., Цвілюк Р.М. Соціальне спрямування податкового регулювання в Україні. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва* / Редкол.: О.О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань: УНУС, 2016. Вип. 88. Ч. 2: Економічні науки. С. 125–134.
10. Бечко П.К., Барабаш Л.В., Кобилянський М.О., Нагорна Ю.І. Податкове стимулювання суб'єктів господарювання аграрного виробництва, як складова регуляторного механізму: світовий досвід. *Modern Economics*. 2019. № 15(2019). С. 13–20. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V15\(2019\)-02](https://doi.org/10.31521/modecon.V15(2019)-02).
11. Бечко П.К., Барабаш Л.В., Лиса Н.В. Податкові пільги як інструмент реалізації концепції справедливості в оподаткуванні. *Modern Economics*. 2019. № 13(2019). С. 18–24.
12. Бечко П.К., Власюк С.А., Барабаш Л.В., Бондаренко Н.В., Нагорна Ю.І. Камеральні податкові перевірки і методи їх проведення в умовах розвитку інформаційних технологій. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва* / Редкол.: О.О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань: УНУС, 2020. Вип. 98. Ч. 2: Економічні науки. С. 159–177. URL: <https://journal.udau.edu.ua/assets/files/96/11.pdf>.
13. Бечко П.К., Власюк С.А., Барабаш Л.В., Бондаренко Н.В. Напрями посилення соціальної спрямованості оподаткування доходів фізичних осіб в Україні. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2018. Том 3. № 26. С. 452–461.
14. Бечко П.К., Лиса Н.В., Бечко В.П., Пташник С.А. Податковий контроль в умовах модифікації відносин податкових органів і платників податків. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва* / Редкол.: О.О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань: УНУС, 2021. Вип. 98. Ч. 2: Економічні науки. С. 143–153. URL: <https://journal.udau.edu.ua/assets/files/98/98.2/13.pdf>
15. Бойко Л. І. Електронне адміністрування податку на додану вартість. *Вісник Хмельницького національного університету*. Економічні науки. 2015. № 1. С. 109-115. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vchnu_ekon_2015_1_22.pdf
16. Васюк Ю. М. Податковий контроль в умовах реформ в Україні. *Аспекти публічного управління*. 2015. № 3. С. 27–36. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/aplup_2015_3_6.pdf
17. Князькова В.Я. Фіскальна ефективність податкового контролю та напрями його покращення. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2014. № 3. С. 116-123. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/uazt_2014_3_13
18. Коваль О. О. Поняття та система адміністрування податків та зборів в Україні. *Наше право*. 2015. № 1. С. 159.
19. Матухно М. О. Система адміністрування ПДВ в Україні: стан та перспективи розвитку. *Науковий вісник Чернігівського державного інституту економіки і управління*. Серія 1 : Економіка. 2014. Вип. 3. С. 142-146. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/NvChdieu_2014_3_22.pdf
20. Непочатенко О.О., Бечко П.К., Барабаш Л.В. Роль корпоративного податкового планування у діяльності суб'єктів господарювання. *Збірник наукових праць уманського*

національного університету садівництва / Редкол.: О.О. Непочатенко (відп. ред.) та ін.. Умань: Видавець «Сочінський М.М.», 2019. Вип. 94. Ч. 2: Економічні науки. 204с. С. 95–108. URL: <https://journal.udau.edu.ua/assets/files/94/Ekon/8.pdf>

21. Непочатенко О.О., Бечко П.К., Барабаш Л.В., Нагорна Ю.І. Податкове стимулювання сільськогосподарського виробництва в Україні. *Збірник наукових праць уманського національного університету садівництва* / Редкол.: О.О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань: Видавець «Сочінський М.М.», 2020. Вип. 96. Ч. 2: Економічні науки. 204с. С. 5–20. URL: <https://journal.udau.edu.ua/assets/files/96/1.pdf>.

22. Непочатенко О.О., Бечко П.К., Бечко В.П., Пташник С.А. Агресивне податкове планування. *Збірник наукових праць уманського національного університету садівництва* / Редкол.: О.О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань: Видавець «Сочінський М.М.», 2021. Вип. 98. Ч. 2: Економічні науки. 204с. С. 57–68. URL: <https://journal.udau.edu.ua/assets/files/98/98.2/6.pdf>.

23. Непочатенко О.О., Бечко П.К., Лиса Н.В., Пташник С.А. Податкове стимулювання промислового виробництва в системі державної фінансової підтримки. *Збірник наукових праць уманського національного університету садівництва* / Редкол.: О.О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань: Видавець «Сочінський М.М.», 2021. Вип. 98. Ч. 2: Економічні науки. 204с. С. 110–123. URL: <https://journal.udau.edu.ua/assets/files/98/98.2/10.pdf>.

24. Оксенюк О. І. Аналіз системи пільг з ПДВ та втрат бюджету. *Вісник Житомирського державного технологічного університету*. Сер. : Економічні науки. 2014. № 1. С. 157-162. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vzhdtu_econ_2014_1_22.pdf

25. Очеретько Л. М., Горячковська Ю.С. Автоматичне бюджетне відшкодування ПДВ платникам з позитивною податковою історією по операціях з експорту товару. *Сталий розвиток економіки*. 2014. № 1. С. 227-234. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/sre_2014_1_32.pdf

26. Пислиця А. В. Теоретичні засади адміністрування акцизів. *Фінанси, облік і аудит*. 2014. Вип. 2. С. 79-94. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Foa_2014_2_8.pdf

27. Серебрянський Д. М. Ефективність пільг з ПДВ і податку на прибуток підприємств в Україні. *Вісник Університету банківської справи Національного банку України*. 2014. № 1. С. 42–47. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/VUbsNbU_2014_1_9.pdf

28. Синчак В. П. Ставки єдиного податку як елементи спрощеної системи оподаткування в податковому регулюванні розвитку малого підприємництва України. *Наука й економіка*. 2015. Вип. 1. С. 90-98. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nie_2015_1_18.pdf

29. Титова О. В. Про окремі аспекти здійснення податкового контролю. *Економіка та право*. Серія : Право. 2015. № 2. С. 69-73. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ecrpr_2015_2_12.pdf

30. Щодо особливостей уточнення податкових зобов'язань з податку на прибуток підприємств та податку на додану вартість у разі застосування податкового компромісу// <http://sfs.gov.ua/baneryi/podatkovi-zmini-2/015/podatkoviy-kompromis>

11. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

17. Вісник Державної податкової служби України. Офіційно про податки. URL: <http://www.visnuk.com.ua/uk/news/100016399-styagnennya-podatkovogo-borguvidpovidi-na-zapitannya-platnikiv-podatki>

18. Верховна Рада України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>

19. Внутрішньоєвропейська організація податкових адміністрацій. URL: <https://www.iota-tax.org/>

20. Державна аудиторська служба України. URL: <https://dasu.gov.ua/ua>

21. Державна казначейська служба України. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua>.

22. Державна податкова служба України. URL: <https://tax.gov.ua/>

23. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

24. Збірник наукових праць Уманського НУС. Економіка. URL: <https://journal.udau.edu.ua/rubriki-zhurnalu/ekonomka.html>
25. Інститут бюджету та соціально-економічних досліджень. URL: <https://www.ibser.org.ua/>
26. Інституційний репозитарій Уманського НУС. URL: <http://lib.udau.edu.ua/community-list>.
27. Кабінет Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
28. Кваліфікований надавач електронних довірчих послуг Інформаційно-довідкового Департаменту Державної податкової служби України. URL: <https://acskidd.gov.ua/>
29. Міжнародний валютний фонд. URL: <https://www.imf.org/en/Home>
30. Міністерство фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk>
31. Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
32. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/>
33. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/>
34. Організація економічного співробітництва та розвитку. Податки. Податкове адміністрування. URL: <https://www.oecd.org/tax/administration/>.
35. Офіційний сайт Європейського Союзу. URL: https://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation-1/tax-co-operation-and-control/general-overview/tax-administration-and-tax-compliance_en
36. Пенсійний фонд України. URL: <https://www.pfu.gov.ua/>
37. Рахункова палата. URL: <https://rp.gov.ua/home/>
38. Фінанси України: науково-теоретичний, інформаційно-практичний журнал. URL: <https://finukr.org.ua/>
39. Центр перспективних соціальних досліджень. URL: <http://cpsr.org.ua/>.
40. Journal of Tax Administration. URL: <http://jota.website/index.php/JoTA/index>

Підписано до друку 01.09.2021. Формат 60x90/16.

Умань: Видавець «Сочінський М.М.», 2021

2,85 у.д.а.